

lev

LEV BLADET NR. 7. NOVEMBER 2016

Håndboldbørn

Landsforeningen
LEV

UDVIKLING FOR UDVIKLINGSHÆMMEDE

FOKUS

18

Dobbelt
ramt på
nettet

LÆS OGSÅ

10

Farvel til den
sympatiske
kværlant

Ådalskolen

En folkeskole for børn med psykiske- og fysiske funktionsnedsættelser

Eriksvej 4 • 4100 Ringsted • Tlf. 57 62 84 00
aadalskolen@ringsted.dk • www.aadalskolen.dk

BESØG VORES NYE WEBSITE
REHABILER.DK

og følg os på facebook!

25 ÅRS ERFARING

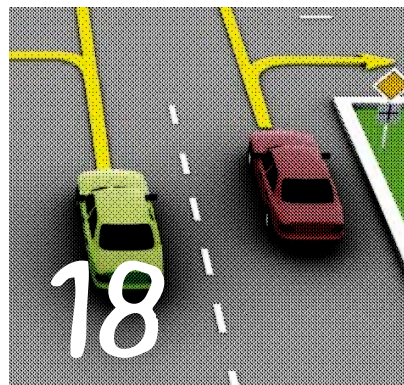
I indretning af handicapbiler og busser

REHABILER

specialindretning

indhold

- 4 Kort nyt**
- 5 Leder** – 15 år i røg og damp
- 6 Håndboldbørn** – Tidligere landsholdsspiller har fået kæmpesucces med håndboldhold for udviklingshæmmede
- 8 Mirakel i Skive** – Vil hjemmelavet mad genopstå?
- 10 Farvel til den sympatiske kværlant** – Egentlig er jeg et positivt og konstruktivt menneske
- 15 Skræmmekampagne** – Uhyrlige beregninger på udgiften til ledsagelse
- 18 Dobbelt ramt på nettet** – Internettet er en stor mulighed forbundet med store farer
- 26 En kasket mindre til Alice** – LEVs børneterapeuter får ny leder
- 32 Anbragt uden for samfundet** – På besøg på Dansk Forsorghistorisk Museum
- 41 LEV nyt**
- 42 Kort nyt**

Knæk Cancer CD mod kræft

Orkestret "Stjernedrys" har udgivet CD'en Knæk Cancer. Hensigten er at tjene penge til Knæk Cancer-kampagnen.. Overskuddet går ubeskåret til Kræftens Bekæmpelse. Som de synger: "Husk at mange bække små, gør en kæmpestor å".

"Stjernedrys" er et orkester bestående af otte unge udviklingshæmmede og to medarbejdere, der alle kommer fra "Kollektivet Ranum", hvor musik er en væsentlig del af dagligdagen. Bandet spiller kun egne numre, ofte med udgangspunkt i de unges ideer. Baggrunden for sangen "Knæk Cancer" er, at alle, også medlemmerne i orkestret, kender nogen, der er eller har været ramt af kræft.

CD'en er indspillet i et professionelt studie, "Marco Studie", som velvilligt har doneret studietid og lydtekniker.

CD'en koster kr. 50, og kan bestilles på Kollektivet Ranums facebook-side, på tlf. 9867 7006 eller på kontakt@kollektivetrانum.dk. Knæk Cancer kan også downloades eller streames på "Spotify", "Itunes" og andre musik tjenester på nettet.

FCM starter ny Special Olympics-turnering

Fodboldklubben FC Midtjylland har sammen med speditonsfirmaet Alpi startet en turnering for fodboldspillere med udviklingshæmning.

Special Olympics-spillere fra henholdsvis FC Midtjylland, Aarhus, Odense og Aalborg spiller i ALPI Cup opvisningskampe på MCH Arena, når superligaklubberne fra AGF, OB og AaB gæster Herning.

"Da vi tidligere på året begyndte samarbejdet med vores CSR-sponsor Alpi, var det et stort ønske fra både Alpi og FCM at gøre en indsats for udviklingshæmmede fodboldspillere. Det var naturligt at spørge det lokale Special Olympics-hold fra Hammerum, om de fremover ville være en del af FC Midtjylland - og heldigvis sagde de ja til det," udtaler kommerciel direktør i FC Midtjylland Jacob Jørgensen.

"Et af målene er, at give spillerne gode oplevelser med fodbolden. Vi håber, at turneringen vil give både oplevelser samt sprede budskabet om, at fodbold er for alle," siger den kommercielle direktør.

Træneren for Special Olympics-holdet i FCM, Carsten Sjørvad, er ligeledes glad for det nye samarbejde.

"Kampene i Alpi Cup er spændende for vores spillere. Et af de primære formål med Special Olympics er at sikre, at børn og voksne med udviklingshandicap via verdens sjoveste spil får positive oplevelser sammen med ligesindede," fortæller Carsten Sjørvad.

Speditonsfirmaet Alpi har tidligere medvirket til at starte Special Olympics-håndboldhold hos blandt andre FCM Håndbold, Århus Håndbold og Mors-Thy Håndbold.

NY BOG:

Hvis det var mig...

Hvordan møder vi børn med multiple funktionsnedsættelser? Sådan menneske til menneske? Gennem 11 essays indkredser bogen "Hvis det var mig...", hvordan vi voksne håndterer mødet med børn med handicap. Men også hvordan vi møder hinanden. Bogen er skrevet af Laust Torp Jensen, der i 41 år var lærer på specialskolen Vestermarkskolen i Aars, og blandt andet udgivet med støtte af LEV Aalborg/Himmerland. De 11 essays ser på det nære samspil mellem mennesker. Det handler om at vise, at man betyder noget for andre. Det er vigtigt for os alle, men især væsentligt for børn med multiple funktionsnedsættelser. For skal mødet med børnene lykkes fuldt ud, kræver det nemlig, at vi voksne har en god indsigt i os selv samt forståelse for vores egne følelser og intentioner.

Bogen er skrevet i hverdagsprog, for det snævre faglige er ikke tilstrækkeligt, når man beskæftiger sig med børn med handicap, som der står i en pressemeddelelse.

Bogen henvender sig til lærere, pædagoger og socialrådgivere på det specialpædagogiske område. De politiske beslutningstagere på området kan så absolut også få ny viden og inspiration af at læse med.

Hvis det var mig...

Af Laust Torp Jensen

Frydenlund

ISBN: 9788771187175

Pris 249 kr. Kan bestilles på Frydenlund.dk

15 år i røg og damp

Dette er min sidste lederartikel i LEV Bladet. Et blad, som jeg synes, vi kan være stolte af i LEV, og som sætter vigtige dagsordener og formidler vigtig viden.

På den ene side er det vemodigt sådan at skulle sige farvel til disse lederspalter. Det er jo her, at jeg har haft lejlighed til at kommentere og perspektivere aktuelle politiske emner med betydning for mennesker med udviklingshæmning og deres pårørende. Omvendt vil jeg ikke lægge skjul på, at jeg også mærker en vis lettelse over, at nye kræfter tager over efter mine 15 år på posten.

Emnerne for 15 års lederartikler har været mangfoldige – mildest talt. Lighed i sundhed, retten til førtidspension, de alt for høje boligudgifter, genopstandelsen af fortidens totalinstitutioner, værdiskredet i handicappolitikken, den skrøbelige retssikkerhed, omsorgssvigt i bosteder. Og mange, mange flere.

Noget af det, som har fyldt allermost gennem de seneste fem, seks år, er udviklingshæmmedes muligheder for socialpædagogisk støtte og ledsagelse til ferie, udflugter og fritidsaktiviteter. Et emne, som netop i disse uger og måneder får endnu en omgang i mediemøllen med socialminister Karen Ellemanns forslag om at indføre brugerbetaling på socialpædagogisk støtte og ledsagelse til udviklingshæmmede i forbindelse med ferier.

Ledsagelses-sagen har unægtelig bølget frem og tilbage længe. I 2011 begyndte kritikken af de ekstreme handicap-merudgifter, som udviklingshæmmede blev pålagt i forbindelse med ferier, for alvor at dukke op. LEV fik stadigt flere henvendelser fra pårørende til især yngre udviklingshæmmede på førtidspension, som var ude af stand til finde de 15.000- 20.000 kroner, som fem dages sommerhusferie i Danmark kunne løbe op i, fordi borgeren skulle betale for løn, ophold og rejse for det pædagogiske personale.

Efter adskillige ministermøder, deltagelse i arbejdsgruppe med Kommunernes Landsforening (KL) og Socialministeriet, artikler og debatindlæg, nåede sagen sin foreløbige kulmination i januar 2014. Her udsendte KL en såkaldt administrativ meddelelse, der slog fast, at det var lovstridigt at opkræve brugerbetaling for socialpædagogisk støtte og ledsagelse.

Udviklingshæmmede havde derimod efter loven krav på at modtage denne hjælp og ledsagelse i forbindelse med fritidsaktivitet og ferie uden egenbetaling, forklarede KL.

Herefter fulgte langstrakte trakasserier med en del kommuner, der tillod sig at fastsætte serviceniveauer uden mulighed for ferieledsagelse, udtalelser fra Statsforvaltningen om tilbagebetaling og principafgørelser fra Ankestyrelsen, der fastslår udviklingshæmmedes ret til socialpædagogisk ledsagelse i forbindelse med ferie.

Senest har socialminister Karen Ellemann fremsat forslag om at lovliggøre den brugerbetaling, som blev erklæret lovstridig i 2014. Ellemann præsenterer sit forslag som en slags barmhjertighedsgerning over for udviklingshæmmede, der gerne vil tilkøbe mere socialpædagogisk støtte og ledsagelse. Men i virkelighedens verden er der tale om et målrettet angreb på den rettighed til ferieledsagelse, som var blevet fastslået i KL, Statsforvaltningen, Social- og Indenrigsministeriet og Ankestyrelsen.

Muligheden for tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse vil nemlig ske i en situation, hvor der konstant skæres ned i bostedernes økonomi, og hvor ministeren nægter at fastsætte et anstændigt og mere håndfast minimumsniveau for socialpædagogisk ledsagelse i forbindelse med ferie. Derfor vil brugerbetaling igen gradvist erstatte de rettigheder, som ellers var på vej til at blive respekteret i den kommunale praksis.

Det er, som om der føres en slags krig mod udviklingshæmmedes rettigheder. Angrebene er mange og vedholdende – og hvis ét angreb slås tilbage, så kan vi være sikre på, at et nyt sættes ind et andet sted inden længe. Jeg sidder nogle gange med en oplevelse af, at vi de seneste mange år har befundet os i en mere eller mindre konstant forsvarsposition. En landsformand for LEV vil altid skulle være en frontfigur i forsvaret for udviklingshæmmedes rettigheder, og det er indimellem slidsomt. Men det er altid meningsfuldt.

Når du læser dette LEV-blad, har jeg på vores repræsentantskabsmøde overladt hvervet til en af formandskandidaterne. Jeg takker for de år, jeg fik lov at stå ved roret – og ønsker den nye formand alt det bedste.

AF SYTTER KRISTENSEN,
LEVS LANDSFORMAND

Det er, som om der føres en slags krig mod udviklingshæmmedes rettigheder. Angrebene er mange og vedholdende – og hvis ét angreb slås tilbage, så kan vi være sikre på, at et nyt sættes ind et andet sted inden længe

Rikke Nielsen ser på, mens Cecilie og Line dækker op.

HÅNDBOLDBØRN

Vi står sammen
(Casper til højre er træner)

Den tidligere landsholdsspiller i håndbold, Rikke Nielsen, regnede med, at der måske ville dukke fem andre spillere op, da hun annoncerede, at hun ville lave et håndboldhold for børn med udviklingshæmning. Men der kom over 20

Olivia, Magda (Rikkens datter) og Rikke Nielsen

TEKST OG FOTO:
ANNE METTE WELLING LINDBERG ■

Rikke Nielsen er tidligere landsholdsspiller i håndbold, og hun har smittet sin syvårige datter med sportsglæde.

Magda er vild med håndbold, men der er ikke længere noget hold, hvor hun passer ind aldersmæssigt, fordi hun har Downs syndrom. Derfor besluttede Rikke at samle et trænersteam og oprette et håndboldhold for børn med udviklingshæmning.

Og det har vist, at Magda langt fra var den eneste, som savnede et sted at spille håndbold.

Det har været oktobertungt og mørkt næsten hele dagen, men i Gistruphallen syd for Aalborg er der lys, ikke alene fra de mange rør i loftet, men også fra de 28 børns øjne.

Børnene er i alderen 6-15 år, og nogle af dem er kommet langvejs fra for at spille håndbold.

- De her børn kom jo bare væltende ind. Jeg havde håbet på fem-seks stykker, men der kom over tyve børn, fortæller Rikke Nielsen.

LÆREVILLIGE UNGER

Musikken går i gang. Bedsteforældre og forældre er også på gulvet. Børnene kigger på Rikke og hjælpetrænerne, der viser, hvordan man leger haleleg. Alle råber og løber som vilde rundt i salen.

Efter en halv time med forskellige opvarmningslege er det tid til at være seriøse. Børnene er delt i to hold i hver sin ende af hallen. Fædre og søskende står klar som målmænd.

- Skal vi træne eller spille kamp? råber Rikke og svarer selv på sit eget spørgsmål: - Vi spiller kamp!

Per Rokkedahl er far til Jakob, som er med på holdet.

- Vi kommer fra Aars. Det er Jakobs store drøm at spille håndbold, og vi kører gerne langt for, at han kan være sammen med ligestillede. Lige børn leger bedst.

Rikke har lagt en god entusiasme i trænersteamet. Jakob ser op til Rikke med respekt og hører efter, hvad hun og de andre trænere siger, fortæller han.

Børnene har styr på reglerne. Hænderne kommer op i luften og dækker op. Angriberne har lært, at man tager tre skridt og kaster bolden. En bedstemor, som er med i forsvaret, misser med øjnene, da bolden flyver i hendes retning.

- Det giver mening, at jeg laver det her, siger Rikke Nielsen.

- Bare at se de børn, der sidder og kigger på en med store, glade øjne, som siger: "Nu skal vi spille håndbold". Det er sådan en følelse, der giver gåsehud.

”

*Det giver mening, at jeg laver det her (...)
Bare at se de børn, der sidder og kigger på en med store, glade øjne, som siger: "Nu skal vi spille håndbold". Det er sådan en følelse, der giver gåsehud*

Timen er ovre for denne mandag, og alle sidder i en rundkreds. Rikke kigger rundt.

- Kommer I efter efterårsferien og spiller håndbold?

- Jaaa, lyder det fra alle børnene.

LEV Bladets opmærksomhed og nysgerrighed blev for nylig henledt på Skive Kommune, da en artikel i dr.dk-midtvest kunne fortælle om genindførelse af hjemmelavet mad i alle kommunens boenheder for udviklingshæmmede. En sådan nyhed fænger, for det er jo 'plastmad' bragt udefra, der i de sidste mange år er blevet reglen snarere end undtagelsen. Bladet kontaktede den lokale LEV-kreds for at høre nærmere. Kunne det passe? Opnormeringer på handicapområdet er så utroligt sjældne, at de ikke bør gå upåagtede hen. Det viste sig minsandten så, at der faktisk er noget om snakken. Altså hvis man nøjes med at sende nyheden et hurtigt, henkastet tunnelblik.

AF LARS EGE ■

MIRAKEL I SKIVE

Vil hjemmelavet mad genopstå her?

Overskriften i dr.dk-midtvest hedder: "HANDICAPPEDE SKAL VÆRE SUNDERE: FÅR NU HJEMMELAVET AFTENSMAD HVER DAG – Hjemmelavet mad kommer i fremtiden på bordet hver dag i boenheder for handicappede og udviklingshæmmede i Skive Kommune".

Artiklen lyder i sin helhed: "Mad, som simrer og dufter i køkkenet, skal i højere grad være hverdag for handicappede og udviklingshæmmede i Skive Kommune. I alle kommunens boenheder kan beboerne nu se frem til hjemmelavet aftensmad hver dag. Byrådet i Skive Kommune sætter en million kroner af hvert år frem til 2020 for at sikre en sundere hverdag for handicappede.

Det fortæller Johnny Kent Knudsen (A), der er næstformand for Udvalget for Social- og Ældre i Skive Kommune. - Vi er ansvarlige for, at de har et godt liv, så vi kan sikre os, at de får noget sundt at spise og får et fornuftigt forhold til kost og motion, siger han.

På grund af travlhed laver mange boenheder i dag kun hjemmelavet mad få dage om ugen. De øvrige dage kommer maden som takeaway eller fra et centralt køkken. Initiativet betyder, at der nu skal ansættes mere personale.

Skive Kommune vil også bruge 350.000 kroner til yderligere fokus på sundhed, kost og motion. Pengene kan eventuelt bruges på madlavningskurser til personalet."

POSITIV HISTORIE EN REJSE VÆRD

Dette lød rigtig godt, så LEV Bladet satte sig for at kigge forbi Skive i håb om at kunne skrive en positiv historie. Til inspiration for andre kommuner, LEV kredse og borgere med udviklingshæmning, der som folk er flest holder af hjemmelavet mad. Mad som de måske oven i købet vil få mulighed for selv at lave med kvalificeret bistand fra personalet. Mad drejer sig jo ikke alene om vitaminer og sundhed, som artiklen især lagde vægt på. Lige så væsentligt er det - hvis man da har lyst - selv at være med til at lave maden og spise den sammen med sine bofæller omkring fællesbordet. Lige som de fleste familier her i landet og alle andre steder rundt om på kloden værdsætter.

RÆKKER PENGENE – OG HVAD MED EFTERSLÆBET?

Vi har talt med formanden for LEV Kredsen i Skive Kommune, Jørn Bruun, der i en årrække frem til maj 2016 også var næstformand i kommunens *Kontaktråd vedrørende voksne udviklingshæmmede*.

Hvad er din kommentar til artiklen i dr.dk-midtvest om genopstandelse af hjemmelavet mad i Skive Kommunes boenheder?

- Det er i sig selv positivt, at Skive Kommune fra 2017 har afsat et beløb på en million kroner til genindførelse af madlavning i boenhederne.

- Det er ligeledes positivt, at kommunen ud over til madlavningen også har afsat et beløb på 350.000 kroner til fremstilling af sund kost og til motion.

- De midler, som Skive Kommune har afsat på budgettet fra 2017, skal dog blot ses som et lille plaster på det store sår, som kommunen har påført området over en lang årrække.

Tilbage står så at råde bod på de talrige øvrige besparelser, som handicapområdet har været udsat for over de seneste mange år

Med hensyn til hvad?

- Over de seneste 10-12 år er der kun i meget begrænset omfang blevet tilført handicapområdet midler til at kompensere for den demografiske udvikling, der også har betydet flere med udviklingshæmning. Det har bevirket, at serviceniveauet – herunder muligheden for at lave mad i boenhederne - er blevet forringet til et niveau, som vi forældre og øvrige pårørende ikke finder er i overensstemmelse med kommunens værdigrundlag om "ordentlighed".

- De midler, der nu er afsat til ansættelse af personale til hjælp ved madfremstilling, vil næppe være tilstrækkelige til, at man igen vil kunne fremstille mad alle ugens dage. Endsige kunne inddrage beboerne i arbejdet med at snitte sala-

LEV Skives formand, Jørn Bruun, mener, at serviceniveauet på handicapområdet over de seneste 10-12 år er blevet forringet til et niveau, som ikke er i overensstemmelse med kommunens værdigrundlag om "ordentlighed".

ten og stege fisken. Men det er et skridt i den rigtige retning.

- Tilbage står så at råde bod på de talrige øvrige besparelser, som handicapområdet har været udsat for over de seneste mange år.

AMPUTERET VÆRESTED

Du er stærkt tvivlende over for, om de afsatte midler rækker til det, der loves, men du har jo også ros til overs. Til gengæld er der en besparelse, der ikke nævnes i dr.dk-artiklen, som du vist ikke ser noget positivt ved?

- Ja, det er entydigt negativt, at man vil spare 600.000 kroner på driften af udviklingshæmmedes fritids- og værested. Et værested, der er samlingspunkt for mange af de udviklingshæmmede borgere.

- For de af borgerne, der bor i egne selvstændige lejligheder og selv skal - men ofte ikke kan - klare alt med hensyn til mad, er værestedet tillige det sted, hvor de kan købe deres mad og søge pædagogisk bistand.

- Fritids- og værestedet har tidligere – ligesom så mange andre steder – været udsat for besparelser og nedskæringer. Med den nye besparelse vil værestedet have lukket to dage om ugen. Dette vil selvsagt medføre, at søgningen til værestedet vil være på retur.

- De borgere, der har benyttet sig af værestedets faciliteter, vil i stigende grad være henvist til at søge alternative opholdssteder med den risiko, dette kan indebære for at falde i hænderne på dårlige elementer.

AF ARNE DITLEVSEN ■ FOTO: HANS JUHL OG LEVS ARKIV

DEN SYMPATISKE KVÆRULANT TAKKER AF

Egentlig er jeg et positivt og konstruktivt menneske

15 år som formand er lang tid. Da Anders Fogh Rasmussen blev statsminister i 2001 var Sytter Kristensen lige blevet ny landsformand for LEV. Men nu er det dog slut. I forbindelse med repræsentantskabsmødet i LEV i starten af november udløb Sytters sidste fire-årsperiode som landsformand. Og trods opfordringer til at fortsætte var hun ikke til at rokke. Nu skulle det være, en ny skulle til – og hun skulle selv have mulighed for at lave andre ting i livet end jobbet som landsformand. Et job, der ofte har været meget mere end et fuldtidsjob.

På LEV Bladet har vi benyttet lejligheden til at sige farvel og tak med dette interview med Sytter.

*Hvis man lader sig
vælge til en post
som landsformand
for en organisation
som LEV, må man
leve med den rolle,
det er at rase*

DEL 1 - DEN PERSONLIGE DEL

Hvad har været det bedste ved at være formand for LEV?

- Det har været muligheden for at være med til at sætte dagsordenen for de handicappolitiske værdier. For eksempel har vi været med til at sætte rammerne for en STU. Det er ikke sådan, at man får alle sine synspunkter igennem, men vi har haft mulighed for at sætte aftryk.

Hvordan har du oplevet det personligt at skulle gå forrest i kamp efter kamp?

- Jeg har faktisk oplevet det som et fantastisk privilegium at kunne gå i spidsen for, at vilkårene for LEVs målgruppe forbedres og de sidste otte år arbejde for, at vilkårene ikke bliver værre, end de er. Dog kan man sige, at de sidste år har været hårde. Det paradigmeskift, der har været i hele den måde, man taler om mennesker med handicap på, er svært at forstå.

Du fik i 2014 prisen "Sympatisk kværlant" for din vedvarende kamp for at sikre anstændig ledsagelse til mennesker med udviklingshæmning. Du har været i front for LEV i mange år nu og været vred og rasende mange gange – bliver man aldrig træt af at rase?

- Hvis man lader sig vælge til en post som landsformand for en organisation som LEV, må man leve med den rolle, det er at rase. Man kan vælge at gøre det på en ordentlig måde. Hvis jeg skal give et eksempel på, hvad jeg mener med en ordentlig måde, er det den dialog, LEV havde i forbindelse med ledsagelsesproblematikken tilbage i 2013. Det var og er en kompliceret sag med mange forskellige aktører inde over, men mit fokus har hele tiden været at beskytte de mange udviklingshæmmede, som ikke selv er i stand til at komme til orde, som ikke kender pengenes værdi, som ikke selv har indflydelse på rejsemål, men som blot er glade for at få en god oplevelse.

- Jeg er sikker på, at det er grunden til, at jeg i forsommeren 2014 fik den Georg Bruunske Pris, som ud over en stor pengesum også har givet mig retten til at kalde mig en sympatisk kværlant. De 250.000 kroner, som fulgte med æren, er gået til understøttelse af arbejdet med fortsat at kunne sætte fokus på problemstillingen. At blive kaldt en kværlant, tror jeg ret mange har

prøvet, men en sympatisk kværlant er en titel, som kun gives personer, der vedvarende og på en ordentlig måde forsøger at overbevise andre om, at noget er samfundsmæssigt galt.

- Jeg kan godt forstå, hvis man alene har kendskab til mig gennem artikler, man har læst i LEV Bladet de seneste mange år, at man kan opfatte mig som en sur og meget negativ person, fordi jeg gang på gang har måttet kommentere på tilbageskridt overfor LEVs målgruppe. Men egentlig er jeg et positivt og konstruktivt menneske. Og det håber jeg, de mange mennesker, jeg i årene har arbejdet sammen med, kan nikke genkendende til. Men når man er formand for en organisation som LEV, har man også påtaget sig opgaven med at være i front for de kampe, vi er sat i verden for at kæmpe. At gøre vilkårene bedre for en gruppe mennesker, som ikke selv har nemt ved at tale sin sag, synes jeg, gør det noget nemmere engang i mellem at fremstå som hende, der altid ser negativt på enhver sag. At være kritisk og påpege fejl og mangler kan jo også gøres på en ordentlig måde – også uden, at det går ud over behovet for at være skarp og meget kritisk. Ordentlighed er måske en lidt gammeldags dyd, men efter min overbevisning er det en god leveregel at have med sig, hvis man ønsker at blive respekteret for sine synspunkter.

Hvad skal du lave nu?

- 15 år som formand har sat sine begrænsninger i forhold til at have mange andre interesser. Først og fremmest skal jeg lære mig selv at koble lidt fra, nyde min have, som jeg elsker at gå rundt og nusse i – og få gode tanker, der så måske kan komme ned på papiret senere.

- Når man har stået i spidsen for en organisation som LEV i mange år, er man selvfølgelig også bundet af de politikker, foreningen har – og bundet af, at vi repræsenterer mange mennesker med forskellige holdninger til mangt og meget. Det har man altid for øje, når man kommer med en udtalelse. Ikke længere at være bundet op på denne præmis, kan da sagtens føles som en lettelse, der kan føre til, at jeg i mine kommende debatindlæg vil fremstå mere som privatmennesket Sytter end som landsformanden for LEV.

Har du planer om at etablere et 'Huset Sytter'?

- Nej, jeg har ikke tænkt mig at etablere et Huset Sytter, alene fordi jeg er for gammel. Havde jeg været 20 år yngre, kunne det da godt have været fristende.

Eller har du tanker om måske at lade dig friste af et tilbud om en exclusive chefkonsulentstilling hos Rambøll eller McKinsey?

- Ret morsom tanke, men nej tak. Folk, som har kendt mig i mange år vil vide,

TIDLIGERE FORMÆND FOR LANDSFORENINGEN LEV

- Esther Tuxen, landsformand 1952-1955
- Peer Linnet, landsformand 1955-1962
- Albert Christensen, landsformand fra 1962-1993
- John Møller, formand for hovedbestyrelsen fra 1980-1990
- Arne Kofoed, landsformand 1993-2000 og formand for hovedbestyrelsen 1990-1993
- Peter Christiansen, landsformand 2000-2001

at jeg aldrig ville kunne forstille mig i en sådan grad, så jeg ville kunne være attraktiv for disse firmaer.

DEL 2 - DEN POLITISKE DEL

Hvad er de tre største udfordringer for LEV de kommende år?

- Der er utrolig mange udfordringer for vores organisation i de kommende år. Rent politisk handler det om at få vendt den måde vi i Danmark p.t. taler om mennesker, som ikke kan yde økonomisk til samfundet. Men som forening handler det også om, at få nye kræfter på banen, få styrket organisationen ude i kommunerne. At få synliggjort overfor den almindelige dansker, at der findes en gruppe borgere, som ikke kan undvære deres omsorg for, at samfundet, det offentlige såvel som det civile, støtter op og tager vare på, at alle borgere i dette land har samme rettigheder.

Hvad er LEVs største succeser i din formandstid?

- Det er et mosaik-billede af små og store ting, som samlet har gjort, at der alt andet lige er kommet meget mere synlighed på vores målgruppe. Og at der derfor også er kommet en meget større accept af mennesker med udviklingshæmning. For eksempel har vi med KLAP sat fokus på mulighederne på arbejdsmarkedet for nogle, vi har sat lighed i sundhed på dagsordenen, vi har arbejdet for og fået et mere uafhængigt

og solidt socialtilsyn. Og så har den omfattende kortlægning af forsorgshistorien, der har resulteret i både flere udgivelser og en tv-dokumentarserie, i høj grad åbnet vinduet ind til en gruppe borgere, som ellers har været gemt væk i mange år.

Hvad er LEVs største nederlag i din formandstid?

- Uh, det er et svært spørgsmål, men skal jeg nævne en ting, så er det vel, at jeg ikke har kunnet overbevise skiftende ministre om det vigtige i at tage særlig vare på mennesker, som ikke selv er i stand til at tale sin sag. Vi repræsenterer en gruppe, som er så bred, at der selvfølgelig er personer, der er i stand til at forsvare deres egne synspunkter, men vi repræsenterer også gruppen, som ikke magter dette, og som på mange måder er ret forsvarsløse. Men retssikkerheden for de svageste er endnu mere under pres end nogensinde. Og vi har desværre heller ikke formået at sætte en stopper for den gen-institutionisering, som vi aktuelt ser i flere kommuner.

Tidligere forsorgschef N.E. Bank-Mikkelsen skrev i LEVs 35-års jubilæumsblad i 1987:

"Jeg mener, tror eller i hvert fald håber, at der ved den næste passende lejlighed – 50-året for foreningens stiftelse – ikke vil være en speciel forening til støtte for personer med psykisk handicap. Håbet er, at til den tid vil normaliseringen og

”

Vi kommer igen til at sætte de menneskelige værdier, som talte dengang, i højsædet. Og til den tid må man jo så se tilbage og vurdere, om man kunne være sin indsats bekendt

integreringen være så fuldt gennemført, at man ikke længere behøver at opdele mennesker på grund af deres specielle handicap, men at de støttebevægelser af demokratisk natur, som sikkert fortsat vil være nødvendige, vil omfatte alle borgere. Special-organisationer skulle til den tid gerne være overflødige." Fremskridtene var altså på daværende tidspunkt så store, at Bank-Mikkelsen troede på, at LEV i løbet af 15 år blev overflødig? Hvorfor er det ikke sket? Hvad gik galt?

- Med al respekt for Bank-Mikkelsen, så har det været lidt naivt at tro, at forholdene fra 1987 og 15 år frem skulle have gjort vilkårene for udviklingshæmmede så meget bedre, at LEV skulle være overflødig. I 1987 boede udviklingshæmmede fortsat i store boenheder, hvor myndigheden kunne flytte rundt på folk efter forgodtbefindende. Man fik ikke sin pension udbetalt, men fik lommepenge og tøjpenge o.s.v. Selvom man fik ændret på dette indenfor de 15 år, var alle landvindinger ikke vundet. Det var faktisk i 2001, at de daværende amter udarbejdede et ydelseskatalog med bestemmelser for, hvor man kunne kræve betaling af borgerne, og hvor det ikke var lovligt. Det er fra dette katalog, betaling for ledsagelse udsprang. Ikke desto mindre var der også kræfter i LEV, som mente, at vi var tæt på målet om at nedlægge os selv.

Ser du en periode for dig på området udviklingshæmning, hvor der ligesom i

Bank-Mikkelsen-tiden atter bliver politisk og værdimæssig medvind og fremgang?

- Jeg tror på, at historien gentager sig. Ikke sådan helt bogstaveligt, men vi, som har oplevet forholdene på de store anstalter, vi, som har levet i en tid, hvor der blev brugt fiksering med læderbælter, og hvor man indespærrede mennesker, der talte personalet imod. Hvor kvinder og mænd blev anbragt under tugthuslignende forhold på øer på ubestemt tid. Hvor man ikke måtte indgå ægteskab, hvis man var under forsorg, og hvor man blev tvangssteriliseret, såfremt man skulle kunne forlade forsorgen. Vi, som har oplevet dette i praksis, vi frygter, at disse uværdige forhold kan vende tilbage i en moderne forklædning. Der er masser af tegn alle steder fra – senest et frikommuneforsøg, som antyder, at nogen vil gå den vej tilbage.

- Til gengæld tror jeg også så meget på menneskeheden, at nye generationer også tager nye tænkemåder med sig. Jeg tror på politiske strømninger, som ikke vil finde sig i, at alt gøres op økonomisk. Og jeg tror, at der snart kommer strømninger, som vil stoppe op og rette skuden tilbage på den vej, som var grundtanken i Bank-Mikkelsens opgør med forsorgen. Vi kommer igen til at sætte de menneskelige værdier, som talte dengang, i højsædet. Og til den tid må man jo så se tilbage og vurdere, om man kunne være sin indsats bekendt.

ALLE KAN REJSE PÅ FERIE!

**I Bravo Tours
skræddersyer
vi oplevelser
til alle**
Kontakt os for et
uforpligtende
tilbud

Bravo Tours tilbyder grupperejser for mennesker med udviklingshæmning

I mere end 15 år har vi arrangeret spændende grupperejser for udviklingshæmmede – for uanset hvem man er, og hvordan man gerne vil rejse, sørger vi for, at der er styr på alle detaljer. Hos Bravo Tours går vi aldrig på kompromis med kvaliteten, og vores dansktalende rejseledere tager hånd om ferien, lige fra I lander på rejsemålet. Vi glæder os til at gøre jeres drømme til virkelighed.

le

Rejs med ligesindede – rejser for udviklingshæmmede

I SAMARBEJDE MED ULF REJSER

GRAN CANARIA • SPANIEN

Gran Canaria ligger ved Afrikas kyst, så her er næsten altid sommer og lune temperaturer. Vi skal bo på den sydlige del af øen i Playa del Inglés. Her er der sandstrande så langt øjet rækker, og der er endda en "mini-ørken", man kan tage på vandring i. Vi skal bo på hotellet Barceló Margaritas i den rolige del af byen.

Afrejse 28. januar 2017. Hjemkomst 4. februar 2017. Pris pr. person v/2 personer i delt dobbeltværelse **kr. 9.850**

**ULF
FERIE**

 Bravo Tours
-FERIE PÅ DANSK

Ring 96 27 37 77 eller bestil på bravotours.dk

Alle skal
have en god
ferie i respekt
for hinandens
behov

Skræmme- kampagne

om udgifter til ledsagelse

AF THOMAS GRUBER, POLITISK KONSULENT I LEV ■

Skræmmekampagne. Sådan betegner LEVs landsformand, Sytter Kristensen, en rapport om forslag til forbedret ledsagelse efter serviceloven som socialministeren netop har oversendt til Folketinget. Landsformanden er forarget over, at prisen for at sikre et anstændigt minimumsniveau for ledsagelse, så udviklingshæmmede kan komme på ferie og udflugter, skrues helt urealistisk højt op

Med et beslutningsforslag (B 190) pålagde et flertal i Folketinget i juni 2016 socialministeren at nedsætte en arbejdsgruppe, der skulle "... udarbejde løsninger på udfordringerne med at få bevilliget ledsagelse efter serviceloven til mennesker med handicap". Den tværministerielle embedsmands-arbejdsgruppe skulle således "... tilvejebringe et samlet overblik over de nugældende regler om ledsagelse efter serviceloven samt beskrive forslag til, hvordan reglerne kan forbedres og forenkles til gavn for såvel borgere som kommuner".

Arbejdsgruppens deadline var februar 2017, men regeringen har tilsyneladende fundet det nødvendigt at fremskynde arbejdet. For allerede i slutningen af oktober oversendte socialministeriet rapporten fra embedsmændene til Folketingets socialudvalg.

UHYRLIGE BEREGNINGER

Foruden en gennemgang af eksisterende lovgivning indeholder rapporten en behandling af de forslag, som har været

i spil i diskussionen om socialpædagogisk støtte og ledsagelse i forbindelse med ferie mv.:

- Indførelse af mulighed for tilkøb af ekstra socialpædagogisk ledsagelse
- Udvidelse af målgrupperne for ledsageordningerne (§ 97 og § 45)
- Udvidelse af opsparingsreglerne i ledsageordningerne
- Minimumsrettigheder for ledsagelse til fem dages ferie for borgere, der bor i botilbud

Forslaget om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse er jo socialminister Ellemanns eget forslag, og det får da også den mest positive behandling i arbejdsgruppen. Men når det kommer til de øvrige forslag, som sigter på at styrke udviklingshæmmedes rettigheder til ledsagelse, så er sagen en anden. Her gør ministeriernes embedsmænd sig nemlig meget umage for at tegne et billede af, at det vil bringe statskassen på randen af fallit, hvis forslagene skulle gennemføres.

Embedsmændenes rapport puster således det antal borgere, som vil kunne komme i betragtning til en udvidet ledsageordning (§ 97 og § 45) kunstigt op. Det sker ved at medtage en stor gruppe modtagere af socialpædagogiske bistand i eget hjem (§ 85), hvor der åbenlyst er ganske få, som overhovedet har et ledsagelsesbehov. Hverken efter § 85 eller § 97. Men når embedsmændenes medtager denne store målgruppe i beregningen, så er det med til at få de forventede udgifter til at eksplodere. Helt op imod to milliarder kroner årligt, påstår rapporten.

De beregninger har ikke meget med virkeligheden at gøre, mener LEVs landsformand, Sytter Kristensen: - Det antal borgere, som vil kunne anvende en udvidet ledsageordning, er

langt lavere end i ministeriets beregninger. Men det ser jo skræmmende ud, når man er politiker og skal passe på pengene. Og Karen Ellemann og hendes embedsværk gør sig virkelig umage for at skræmme livet af sine forhandlingspartner i Folketinget. Det kan man jo mene, er en del af spillet – jeg synes ikke det er fair, siger Sytter Kristensen.

REGULÆR SKRÆMMETAKTIK

Embedsmændenes rapport har en tilsvarende problematisk beregning af merudgifterne ved en minimumsrettighed på ledsagelse til fem dages ferie. Her lægger ministeriet til grund, at hver borger gennemsnitligt har brug for to socialpædagogiske støttepersoner i forbindelse med en ferie. Det betyder, at den gennemsnitlige omkostning pr. borger pr. fem dages ferieleadsagelse bliver hele 42.000 kroner. Enhver med blot et minimum af indsigt på området ved, at der kun vil være brug for så meget personale i sjældne tilfælde, nemlig hvor borgerens støttebehov er ekstra stort.

Men embedsmændenes talgymnastik virker. De beregnede merudgifter eksploderer og en reel politisk prioriteringsdebat kortsluttes.

LEVs landsformand er grundlæggende forarget over, at en arbejdsgruppe, der er nedsat på foranledning af et flertal i Folketinget, kan anvendes til en skræmmekampagne som det sker her:

- Gad vide om Dansk Folkeparti, der stillede forslaget om denne arbejdsgruppe, er tilfreds med resultatet? Synes man virkelig, at vi alle er blevet oplyst på et højere niveau?, spørger Sytter Kristensen

[Læs hele undersøgelsen på lev.dk.](#)

KARISE EFTERSKOLE www.kariseefterskole.dk

For elever med særlige læringsforudsætninger

KARISEUDDANNELSEN www.kariseuddannelsen.dk

STU - Helhedsorienteret særlig tilrettelagt uddannelse

FORKANTEN www.forkanten.dk

Et inkluderende botilbud

KULTURHUSET LEOPOLD www.kulturhusetleopold.dk

Beskæftigelses tilbud - Socialøkonomisk virksomhed

FLOW

& HELHEDSPÆDAGOGIK

Ideen bag "Karisefonden" er, at de 4 institutioner med udgangspunkt i fælles værdigrundlag vil danne rammen om det pædagogiske arbejde, der leder de unge fra efterskolen gennem den særligt tilrettelagte uddannelse, til et aktivt og ligeværdigt voksenliv.

Institutionernes tætte samarbejde og fælles værdigrundlag sikrer et trygt og sammenhængende flow mellem institutionerne og overgangen fra ung til voksen.

en fælles vej
til voksenlivet

»Alle har ret til et fedt højskoleophold«

Her bliver
ALLE
set og hørt

Venskaber, oplevelser og udfordringer

Slanke- linjen

Livsglæde
Spis sundt
Dyrk sjov motion

Den praktiske linje

er bl.a.
Have og Natur
Cykelværksted
IT- og
medieværksted

STU

Klar til at flytte
hjemme fra
Leve sundt og
selvstændigt

Højskole er også

Friluftsliv
Musik · Drama
Billedkunst

Djurslands Folkehøjskole

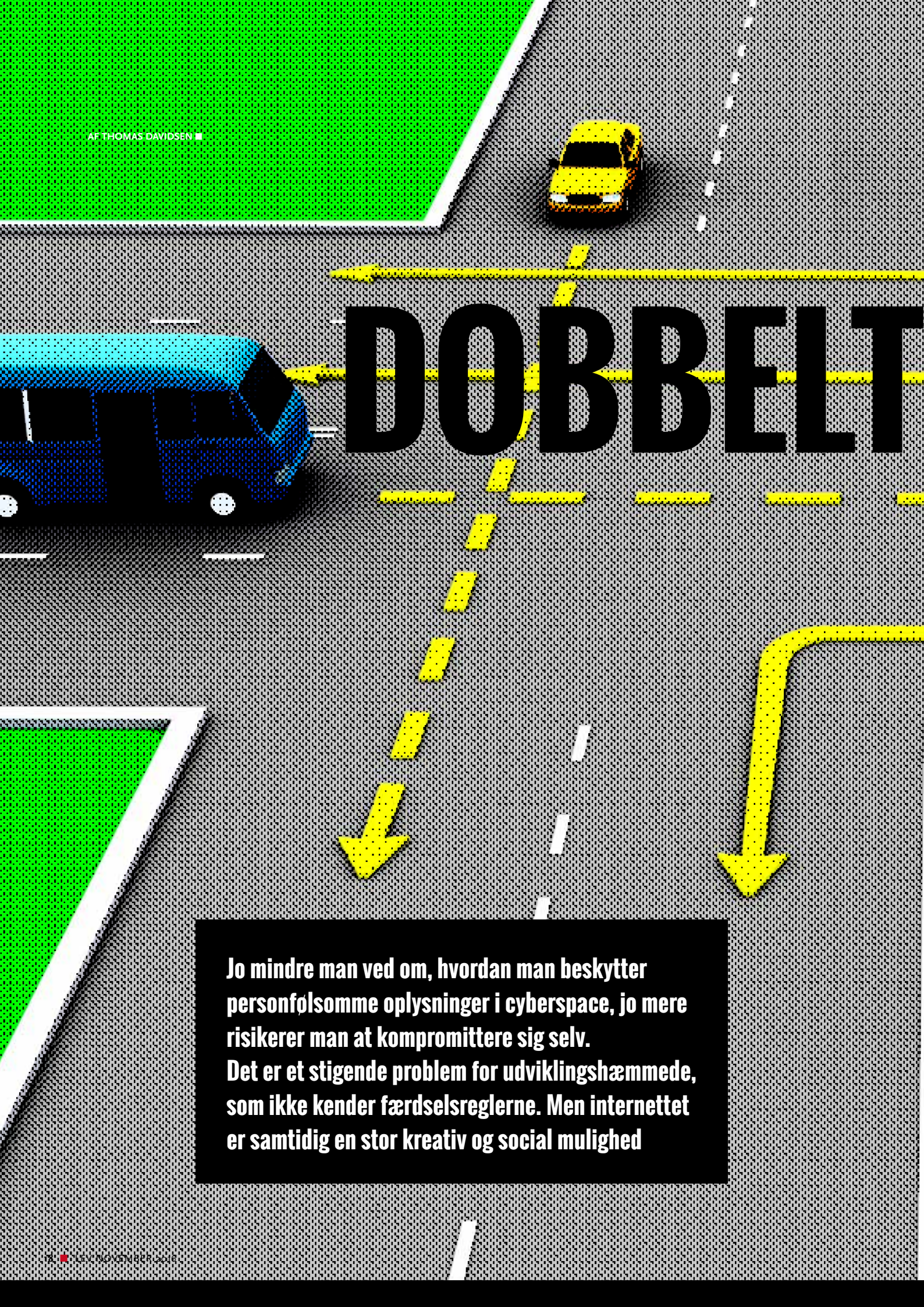
En højskole for alle · også for udviklingshæmmede

www.djfh.dk

Drammelstrupvej 15 · Tirstrup · 8400 Ebeltoft · Telefon: 87 52 91 20 · post@djfh.dk

AF THOMAS DAVIDSEN ■

DOBBELT

Jo mindre man ved om, hvordan man beskytter personfølsomme oplysninger i cyberspace, jo mere risikerer man at kompromittere sig selv. Det er et stigende problem for udviklingshæmmede, som ikke kender færdselsreglerne. Men internettet er samtidig en stor kreativ og social mulighed

RAMT PÅ NETTET

Et stort flertal af danskerne er bekymrede over, hvad deres personlige data bliver brugt til, når de er på internettet. Mange føler sig afmægtige i forhold til, om de for alvor selv kan gøre noget for at beskytte deres privatliv.

Undersøgelser viser, at meget få læser de betingelser, de surfer rundt på nettet under. Det er for uigennemskueligt og besværligt. De fleste interesserer sig kun overfladisk for privatlivsindstillingerne på Facebook og er reelt ikke klar over, hvad resten af verden kan se om dem på nettet.

Og mon ikke et gedigent flertal i befolkningen efterhånden har prøvet at poste, like, kommentere, acceptere et venskab på Facebook, deltage i en konkurrence - for efterfølgende at fortryde?

Derfor behøver de fleste heller ikke meget fantasi til at forestille sig, hvor stort et problem færdselsreglerne i

cyberspace kan være for udviklingshæmmede. En rundspørge blandt eksperter og på institutioner viser, at en ny digital virkelighed nu presser sig på i en grad, så der er brug for digitalt bevidste pårørende og fagprofessionelle, der kan hjælpe udviklingshæmmede med at blive mindre sårbare på nettet.

INTERNETTET ER EN PISTOL

- Hvis du har ansvaret for andre mennesker, så vil du beskytte dem, hvis nogen truer dem med en pistol. Internettet er den pistol, siger studielektor på RUC med speciale i de sociale medier, Mads Kæmsgaard Eberholst.

Truslen kan virke abstrakt, erkender han. Men den er særdeles konkret og virkelighedsnær.

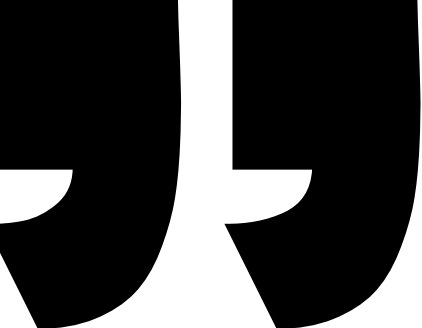
- Situation er, at vi alle er offentlige på internettet i dag. Det er kommet så hurtigt, at vi må se i øjnene, hvor overrumplede vi er blevet af det. Det gælder hele befolkningen. Men som samfund

har vi slet ikke fået forholdt os til, hvad den ny digitale virkelighed betyder for dem, der ikke er i stand til at tage alle de forholdsregler på nettet, som er blevet nødvendige at tage, hvis man ikke ønsker at være offentlig.

- Vi risikerer, at marginaliserede borgere bliver dobbelt ramt på nettet. Jo mindre man ved om, hvordan man beskytter sig, jo mere gennemsigtig bliver man. Og jo mere marginaliseret man er, des mindre er det i ens interesse at være offentlig, siger Mads Kæmsgaard Eberholst.

JEG ELSKER DIG MONA

Lektor på IT Universitetet (ITU), Morten Hjelholt, leder projektet Digital Social Inklusion. Det skal i et samarbejde mellem ITU og Glad Fonden, undersøge de særlige problemstillinger, mennesker med kognitive funktionsnedsættelser kan have i forhold til digitale medier. Projektet er sat i gang, fordi man allerede ved en del om de udfordringer, som denne gruppe står overfor.

Vi risikerer, at marginaliserede borgere bliver dobbelt ramt på nettet. Jo mindre man ved om, hvordan man beskytter sig, jo mere gennemsigtig bliver man. Og jo mere marginaliseret man er, des mindre er det i ens interesse at være offentlig...

- Cyberspace er et stort problem i forhold til beskyttelse af personfølsomme data for hele befolkningen. Men for udviklingshæmmede er det endnu større. For det er jo netop viden og basal forståelse af, hvordan internettet, og måske især de sociale medier, fungerer, som kan beskytte én. Derfor er det blevet problematisk blot at udlevere en iPad med internetopkobling og sige 'værsgo', siger Morten Hjelholt.

"Jeg elsker dig Mona", kan være en helt uskyldig kommentar på de sociale medier, som kan få ubehagelige personlige konsekvenser på et bosted, hvis den, der skriver det, endnu ikke har gennemskuet, at det ikke kun er Mona, der læser med.

Som professionelle skal man have uhyre meget respekt for de sociale medier som helhed og Facebook i særdeleshed, mener forstander på Skovbo, Gunner Dalgaard.

- Hele strukturen på Facebook er dybt problematisk i forhold til vores børn og unge. Hvis man er udviklingshæm-

met, kan man have meget svært ved at forstå hvilke regler, der gælder. Et enkelt klik kan have store uoverskuelige konsekvenser, og man kan meget nemt komme til at kompromittere sig selv.

- På Skovbo har vi taget den konsekvens at fravælge at have en facebookside. Vi vurderer, at vores børn og unge er så handicappede, at de ikke er i stand til at passe på sig selv på Facebook. Og vi kan ikke passe godt nok på dem. Man kan frygte, at netop mennesker med handicap kan blive misbrugt, når de laver opdateringer eller 'livestreamer', siger Gunner Dalgaard.

DE VED NOGET OM DIG

Hvis man vil beskytte sine personfølsomme oplysninger, slipper man ikke udenom at beskytte sig imod dataindustrien, som ved hjælp af 'tracking cookies' og IP-adresser følger alles færden på nettet.

Ifølge direktøren i Cookie Information, Karsten Rendeman, registrerer dataindustrien information om alt, hvad du læser on-line. Den analyserer din adfærd på kryds og tværs og ender op med at vide mere om din egen personlighed, end du måske selv gør.

- Alle disse data er til salg og bliver handlet igen og igen. Man går blot ind på databrokers hjemmesider og køber oplysninger om den målgruppe, man er interesseret i. Hvad enten det er skilsmisseramte i 40'erne, folk med høreapparater, mennesker med gæld eller beboere på socialpædagogiske institutioner – dataindustrien kan opdele på 50.000 parametre.

- Det vil sige, at enhver borger risikerer, at blive forfulgt af reklamer, artikler, video feeds og emails for emner, som er meget private, uden at man kan gennemskue, hvem der sælger oplysningerne, siger Karsten Rendemann.

Hvem kunne være interesseret i at købe mailadresser på pårørende til udviklingshæmmede? Ifølge Pernille Tranberg, der er dataetisk rådgiver og medstifter af 'tænkehandletanken' DataEthics.eu, er det kun fantasien, som sætter grænser.

- Når du skal tegne en forsikring, så bliver det mere og mere sandsynligt, at forsikringsgesellschaften ved eller tror noget om dig, som kan påvirke din forsikringspræmie.

- Hvorfor har kvinder i dag i den fysiske verden ret til selv at bestemme, hvornår de vil fortælle deres arbejdsgiver, at de er gravide? Det er selvfølgelig fordi, det er en viden, som arbejdsgiveren kan bruge imod dem. De risikerer at miste deres job. Det er fuldkommen det samme i den digitale verden, siger Pernille Tranberg.

DE KOMMERCIELLE INTERESSER

Hun holder med jævne mellemrum foredrag om personlig datakontrol for organisationer og patientforeninger, der som oftest kører livlige debatter i Facebook-grupper.

- Der er masser af Facebook-sider, hvor forskellige grupper, som for eksempel handicappede og pårørende, udveksler viden og erfaring. Tanken er jo god, men man skal altid huske på, at Facebook er en kommerciel virksomhed, der lever af at sælge adgang til dig.

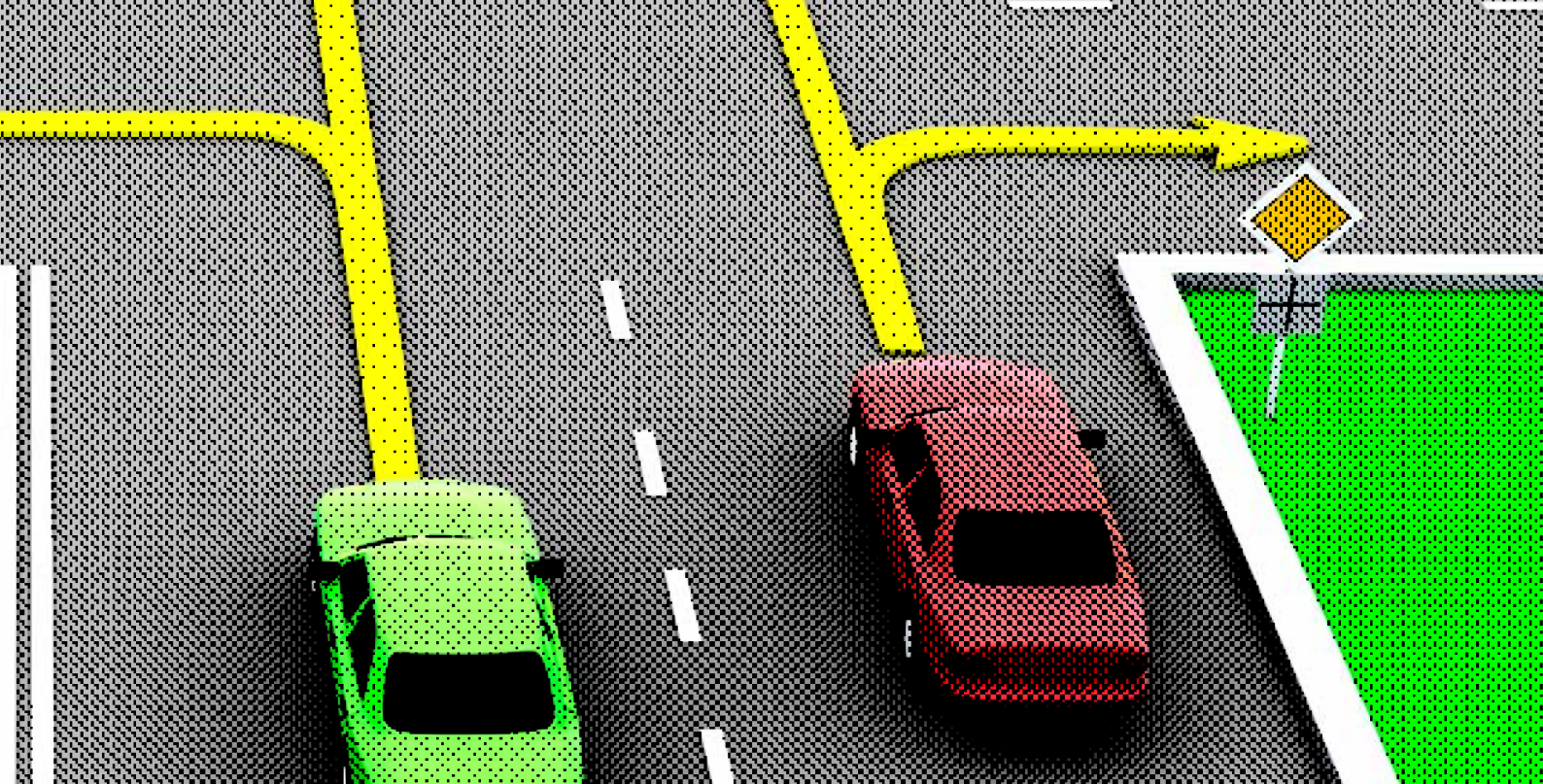
Mange data fra Facebook og nettet opsamles af en dataindustri, som bruger det til at kategorisere og opdele hver enkelt borger i grupper. Derfor er Facebook efter min mening ikke det rette sted til den slags personfølsomme diskussioner.

- Vi må som samfund overveje, hvordan vi kan flytte alle disse grupper over på beskyttede platforme. Groupcare.com kan for eksempel levere det samme som Facebook, når det gælder grupper. En anden mulighed er debat på sundhed.dk. Og ja, jeg ved godt, at det er det nemmeste at bruge Facebook, hvor folk er i forvejen. Men det er altså en kommerciel platform, der lever af persondata, siger Pernille Tranberg.

Det aspekt, som bekymrer Morten Hjelholt mest, er, at der inde i Facebook-grupperne sidder leverandører af kommercielle produkter, som forsøger at spotte trendsættere med en stor social indflydelse.

- Den, der får mange likes og er en ivrig debattør, kan i dag blive ringet op af et medicinalfirma med forskellige slags tilbud, mod at debattøren skriver bestemte ting, der tjener firmaets formål.

- Jeg mener, dette er en meget underkendt problematik. Vi har længe vidst, at der er kommercielle interesser i vores personfølsomme data. Men ikke mange er klar over, at selve diskussionerne på Facebook er inficeret af kommerciel indblanden, siger Morten Hjelholt.

Flere og flere helt basale forretningsgange i samfundet bliver i disse år digitaliserede. Helt nødvendige posteringer på for eksempel borger.dk og NemId kræver, at man kan finde ud af at logge ind og navigere rundt. Det er et kæmpe problem for udviklingshæmmede, vurderer Morten Hjelholt.

- Man har indført den digitale strategi vel vidende, at en stor gruppe borgere får det svært.

Én ting er at logge ind, men når man først er derinde, er det jo helt umuligt at finde rundt for denne gruppe.

- Kan man ikke finde rundt på sin egen

netbank, så skal man have nogen til at gøre det for sig – som man derfor giver adgang til uhyre personfølsomme oplysninger. Det er en service overfor den borger, der ikke kan håndtere internettet, og som det offentlige ikke længere tilbyder. Her bliver det virkelig kritisk, hvis den udviklingshæmmede ikke har ressourcestærke pårørende, siger Morten Hjelholt.

MULIGHEDERNES INTERNET

Dilemmaet er, at der også ligger et stort potentiale og en ikke ubetydelig livsværdi for udviklingshæmmede i at bruge internettet. Billeder er for eksempel noget af det, der er mest kommunikerende og skaber mest respons på de sociale medier. Hvilket betyder, at udviklingshæmmede kan komme rigtig langt uden at kunne skrive, fortæller Morten Hjelholt.

- Der findes i dag mange applikationer, der forstås umiddelbart og intuitivt af mange grupper i kontrast til tidligere tiders styresystemer, hvor diverse installationer var nødvendige for at kunne komme i gang.

- Internettet bliver hele tiden mere håndterbart og forståeligt for både 3-årige og 90-årige. Det er meget visuelt, og det appellerer til udviklingshæmmede.

- Af afgørende positiv betydning er det også, at de sårbare grupper i samfundet organiserer sig, deler viden og erfaringer, hjælper hinanden og giver hinan-

den retshjælp. Hele den kamp, der foregår for at klare sig med et handicap, er flyttet fra borgerservice til cyberspace, siger Morten Hjelholt.

På botilbuddet Hulegården mener forstander Lars Nielsen, at man skal passe på, at man i sin iver efter at beskytte beboerne ikke fratager dem nogle muligheder og rettigheder.

- Deres færden på internettet er ikke væsensforskellig fra alle andres. Jeg undrer mig for eksempel ofte over, hvad nogle af mine Facebook-venner lægger ud til offentlig beskuelse.

For mig er det meget vigtigt, at vores beboere føler, de har de samme rettigheder og den samme adgang til internettet som alle andre.

- Når det er sagt, så er det naturligvis også nødvendigt, at vi gør meget for at klæde dem på til at beskytte sig. Men det er jo blot den samme pædagogik, vi altid anvender, når noget er komplekst: - Vi gentager stille og roligt tingene på nogle forskellige måder – måske dagligt i et stykke tid.

Det er for mig at se den eneste vej frem. For ellers skulle man jo helt holde beboerne væk fra cyberspace. Det ville være at gå rigtig mange år tilbage i tiden i forhold til, hvordan vi prøver at inkludere dem, siger Lars Nielsen.

Den, der får mange likes og er en ivrig debattør, kan i dag blive ringet op af et medicinalfirma med forskellige slags tilbud mod at debattøren skriver bestemte ting, der tjener firmaets formål

SÅDAN BESKYTTER DU DIG

Udfordringen i cyberspace er, at ingen ved, hvad det næste bliver. Pludselig har nordsjællandske gymnasieelever lagt sexvideoer med hinanden op på nettet, som bliver set mere end 1.000 gange, før de bliver pillet ned igen. Hvem havde set dét komme? Ifølge Mads Kæmsgaard Eberholst er der ingen garantier uanset, hvor godt man beskytter sig.

- Grænserne flytter sig hele tiden. Derfor er der ikke nogen manual for, hvordan man indhænger sit privatliv. Men en ganske almindelig sundt skeptisk og påpasseligt tankegang er det bedste våben.

Hvis du er pårørende til en udviklingshæmmet, så bør du sikre dig, at hans eller hendes Facebook-profil er privat. Hvis du ikke allerede har gjort det, så lad det være det første skridt: Luk skotterne på de sociale medier!

- Det handler om at gøre op med den holdning, at det ikke rigtig tæller, når det er på nettet. Det gør det! Skriver du noget på Facebook, så svarer det til at hænge en seddel op nede i Brugsen, siger Mads Kæmsgaard Eberholst.

EFFEKTIVE REDSKABER

Der er i dag flere effektive værktøjer, som blokerer for virksomheders mulighed for at tracke dig. Ifølge rådgiver i dataetik, Pernille Tranberg, er det nødvendigt at sætte sig lidt ind i, hvad der sker på markedet for at kunne beskytte sig effektivt.

- Der kommer nye blokeringsværktøjer hele tiden. De bliver bedre og bedre, men det foregår i et kapløb med dataindustrien, som gør alt hvad den kan for at slippe igennem blokeringerne, fortæller hun.

De fleste, der vil beskytte deres privatliv, går ind og sletter cookies*. Men det beskytter dem ikke effektivt, advarer Pernille Tranberg.

- Det varer lige indtil du surfer videre, så er der nye cookies, der lægger sig på din computer.

Det er bedre at *blokere for cookies i browserindstillinger*. Men det er heller ikke fuldstændig effektivt. For dem, der ejer browseren, ved hvem du er, og kan følge dit digitale spor, siger hun.

Hvis du effektivt vil blokere for cookies, så skal du *installere et 3. parts-blokeringsværktøj* i det, der hedder 'extensions' eller 'tilføjelser'. Sådan et værktøj blokerer det hele.

Eksempler:

www.disconnect.me/disconnect til computer

www.adblockfast.com til mobil

www.ghostery.com til alle digitale enheder

Søgemaskiner, der ikke tracker dig:

www.startpage.com

www.qwant.com

www.duckduckgo.com

www.hulbee.com

KÆLENAVN ELLER PSEUDONYM

Pernille Tranberg anbefaler alle, men især børn og andre, der har brug for særlig beskyttelse, ikke at bruge deres eget navn på de sociale medier.

- De kan med fordel bruge et pseudonym eller kælenavn og sikre sig, at deres venner ved, at det er dem. På den måde beskytter de sig ikke for de sociale medier selv, men for udefrakommende, som henter data fra de sociale medier og parrer dem med andre data for at lave personprofiler, siger Pernille Tranberg.

Mulighederne for at beskytte sig bliver hele tiden bedre og bedre, vurderer hun.

- Det er ligesom med økologi. Hvis du ville leve økologisk for 20 år siden, så var det rigtig svært – og dyrt. I dag er det meget nemt, og sådan vil det også gå, hvis du vil færdes 'økologisk' på internettet, siger Pernille Tranberg.

* En cookie er en datafil, som hjemmesider gemmer på din computer, for at de kan genkende computeren næste gang, du besøger siden.

Vil du lære nyt?

På Job-, Aktivitets- og Kompetencecenteret (JAC) tror vi på, at alle kan lære nyt og få nye kompetencer. Derfor tilbyder vi læringsforløb som en del af alle vores beskyttede værkstedstilbud og aktivitets- og samværstilbud. Du kan fx vælge kurser i videoproduktion, IT, snedkerarbejde og sundhed, der udvikler dig og kan give dig nye muligheder i livet.

Alle vores tilbud er samlet i to kataloger, som du kan bestille på tlf.: **45 28 05 28** eller se på www.jacinfo.dk.

> Følg os på www.facebook.com/jaegentofte

Job-, Aktivitets- og Kompetencecenteret
Sandroften 3-7
2820 Gentofte

> Kursuskataloger til dig med særlige behov!

Alle mennesker
kan udvikle sig

**JOB-,
AKTIVITETS- OG
KOMPETENCECENTERET**

Pamhulegård handicap venlig feriebolig

700m² dejligt stort feriehus beliggende på stor naturgrund i Pamhule midt i den smukke danske natur. Her er du tæt på skov, strand og vand. Huset ligger med skøn udsigt over Pamhule sø og skov.

Huset har 10 dobbeltværelser alle med eget bad.

Husets samlingspunkt er det store opholdsrum med stort åbent køkken, spiseafdeling og opholdsrum med tv, billardbord og bordtennisbord. Tilhørende er et stort pool rum med 60 m² stor swimmingpool og lille separat børnebassin samt spa og sauna.

Huset er meget handicapvenligt uden trapper og med god plads på både værelser og badeværelser. Der er loftslift til både swimmingpool og spabad. Desuden er der en mobillift samt en toiletstol til rådighed i huset.

Huset udlejes som udgangspunkt på ugebasis med skiftedag lørdag. Prisen for en uge er DKK 17.500 i perioden oktober – marts måned. For øvrige måneder er prisen DKK 20.000 inkl. forbrug pr. uge.

Få yderligere information på www.pamhulegaard.dk eller ring på 5129 3042 for nærmere information og booking.

Job til alle

klapjob.dk

Er du på førtidspension eller ved at være færdig med en STU? Og kunne du tænke dig et job? Så kontakt KLAP...

Job til førtidspensionister

Et projekt under
Landsforeningen
LEV

KLAP (kreativ langsigtet arbejdsplanlægning) er et projekt under Landsforeningen LEV, der arbejder for at skaffe skånejob til mennesker med kognitive vanskeligheder. KLAP har en række landsdækkende aftaler med virksomheder om at skabe jobmuligheder, ligesom vi har et landsdækkende team af jobkonsulenter som er klar til at hjælpe. KLAP har bla. samarbejde med Sunset Boulevard, McDonalds, Irma, Rema 1000, Silvan, Matas, Færgen, Bilka, Føtex, Steen & Strøm, Danske Diakonhjem, Region Nordjylland og Region Midtjylland.

Alice Hasselgren stopper som leder af LEVs børneterapeutordning. Nu må hun nøjes med at være aktiv i LEV Gentofte, Danske Handicaporganisationer (DH) i Albertslund, handicaprådet i Albertslund og Socialdemokratiet i Albertslund! Og alle steder taler hun udviklingshæmmedes sag

JEG ER ET LEV-MENNESKE

AF ARNE DITLEVSEN ■

"Jeg tager lige min LEV-kreds-kasket på" har været en ofte brugt vending, når Alice Hasselgren på LEVs personalemøder har fortalt om et arrangement eller møde, hun skulle til i den kommende tid. Men det kunne også have været en DH-kasket, eller en børneterapeut-kasket eller en helt fjerde.

Kasket-forvirring har der dog aldrig været tale om, for lige meget hvilken kasket, Alice har haft på, har det overordnet handlet om én ting: Kampen for mennesker med udviklingshæmning – især dem, som ikke kan tale deres egen sag.

Nu ryger børneterapeut-kasketten imidlertid af for sidste gang. Og dermed stopper Alice også reelt på arbejdsmarkedet, selv om hun egentlig gik på efterløn som ergoterapeut i 2004.

VEJEN IND I LEV

Indgangen til LEV, og udgangspunktet for Alices arbejde for LEV og udviklingshæmmede, er Liselotte, Alices datter.

- Liselotte blev født helt normal, men fik en hjerneskade efter en vaccination, da hun var et år. Dengang vidste jeg intet om LEV og mennesker med handicap. Og der skulle gå næsten ni år, før jeg fandt ud af, at LEV fandtes.

- Liselottes skole, Skolen på Taxvej, opfordrede mig til at deltage i et forældremøde i Vanløse. Mødet fandt sted på et dagcenter. Jeg kan stadig mærke det møde. Det var mange forældre der, som var i samme situation som mig. En af medarbejderne fra dagcenteret, som var til stede den dag, er faktisk en god bekendt i dag. Han var også med til Liselottes 50 års fødselsdag.

Mødet i Vanløse var arrangeret af Københavns Amtskreds. Alice fik et lift

hjem af en af de gamle LEV-folk og blev her overtalt til at blive sælger af LEVs forglemmigej-mærker. Det førte snart til, at hun mødte en masse andre mærkesælgere. Alice var allerede nu godt på vej til at blive inficeret af LEV.

OK, MEN JEG VIL IKKE VÆRE KREDSFORMAND

Alice blev senere valgt ind i og var en del af Københavns Amtskreds, til den blev nedlagt i 2007 efter kommunalreformen. Så blev hun i første omgang formand for DSI (nu kaldet DH) i Albertslund, før hun fik en henvendelse fra Stig Christensen, LEVs organisationskonsulent:

- Der var mangel på LEV-kredse, og Stig spurgte, om jeg kunne hjælpe med at lave en i Gentofte, hvor jeg kommer meget, fordi Liselotte bor der. Nej, jeg er medlem af DSI i Albertslund, sagde jeg. Men så sagde Stig, at de bare kunne

flytte mit LEV-medlemskab til Gentofte. OK, sagde jeg, jeg vil godt hjælpe, men jeg vil ikke være formand.

- På samme møde som amtskredsen blev opløst, spurgte jeg Lone Hertz, om hun ville være med til at lave en kreds i Gentofte. Det ville hun godt, og hun ville gerne i LEVs hovedbestyrelse. Egil Borchersen, der også bor i Gentofte, var ligeledes med til det møde, og han sagde også ja. Så det endte med, at jeg alligevel blev formand, Lone kom i hovedbestyrelsen og Egil blev kasserer.

LEV Gentofte var fra starten en meget aktiv kreds. Alice fortæller:

- Vi har holdt nogle smadder gode arrangementer. Eksempelvis omkring kommunikation. Mange fra kommunen deltog. Det betød, at der blev afsat penge til udvikling af kommunikation på tilbud i Gentofte. Og personalet får stadig løbende kurser i kommunikation. - Vi var også rundt til en masse børnehaver og skoler og fortælle om LEV. Og vi fik hurtigt kontakt til embedsmænd og politikere i kommunen.

Alice er i dag menigt bestyrelsesmedlem i Gentofte-kredsen. Men stadig aktiv. For eksempel deltog hun sidste vinter i et stort møde på Bernstorff Slot, hvor temaet var brugerinddragelse.

- Jeg holdt et oplæg på ti minutter. Der var ingen spørgsmål fra salen bagefter, så jeg var usikker på, om jeg havde ramt helt forkert. Men så spurgte borgmester Hans Toft ind til nogle af problematikkerne. Og bagefter foreslog han et møde mellem ham og mig. På det møde spurgte han, hvad jeg syntes, de skulle gøre. Jeg sagde, at de skulle lave en kommunikationspolitik og en pårørendepolitik. Og det er de ved at lave nu! - Borgmesteren interesserer sig for området. Og det betyder rigtig meget.

HANDICAPRÅD OG SOCIALDEMOKRATERNE

I Alices hjemegn, Albertslund, er hun med i kredsbestyrelsen for DH. Og derigennem er hun med i handicaprådet i kommunen – indstillet af LEV.

- Jeg prøver at få det bedste ud af det. Deltager i møder. Men der er ikke nok lydhørhed fra politisk side. Det bliver ikke prioriteret. Vi, der kommer fra handicapverdenen, er frivillige, men der mangler en forståelse for hinandens

roller - frivillige, politikere og embedsmænd imellem.

Derfor er Alice nu også gået ind i lokal partipolitik.

- Jeg har meldt mig ind i Socialdemokratiet for at fortælle dem om, hvad det handler om. Det er super godt. De lytter. Det skulle jeg have gjort for ti år siden. Lige nu sidder jeg i arbejdsudvalget "velfærdsgruppen" – der er støtteudvalg for det politiske udvalg i byrådet på området. Jeg er der for at tale handicappedes sag.

Og nu er Alice også ved at få partiet til at indse, at der er en stor gruppe borgere, mennesker med handicap, som de bliver nødt til at tage seriøst.

- På et tidspunkt fik jeg lejlighed til at sige til borgmesteren, at der intet står om handicappede i partiprogrammet. Det har nu ført til, at jeg er ved at skrive et afsnit til det nye partiprogram om borgere med handicap.

Den gode dialog er hele tiden Alices metode.

- Det handler om at kommunikere rigtigt, være realistisk, vise forståelse for dem, man skal samarbejde med. Og ikke bare buse frem.

Som medlem af LEV Gentofte kan Alice ikke repræsentere andre kredse. Så hendes egen lokale kreds, LEV Vestegnen, må hun nøjes med at være ressourceperson for!

BØRNETERAPEUTERNE

Alice kommer fra en familie af arbejdere, fabriksarbejdere. Og Alice arbejdede også selv på fabrik, indtil det faktisk var Liselotte, som gjorde, at Alice begyndte at tænke i andre baner.

- Jeg følte, at noget var uretfærdigt. Så først tænkte jeg på at blive socialrådgiver. Men en anden mor fik mig overbevist om, at jeg skulle være ergoterapeut. Det blev jeg så i en alder af 40 år.

Alice specialiserede sig i børneergoterapi. Det førte til ansættelser i en kommune, et hospital, en skole og som selvstændig. LEVs børneterapeutordning blev etableret i 1999 af Kirsten Møller. Alice var med fra starten som en del af det store korps af terapeuter, ordningen havde landet over. Dengang var der ni

ergoterapeuter og tre fysioterapeuter. I 2004 blev hun selv leder af ordningen.

I de første år kom der mange henvendelser. Kommunernes ekspertise på området var ofte meget lille, så mange forældre havde behov for en ekstra vurdering. Det betød, at der var mange hjemmebesøg. Efter kommunalreformen i 2007 er der imidlertid sket meget. Mange kommuner har oprustet, og det betyder, at sagsbehandlingen på dette område generelt er forbedret. Der kommer dog stadig henvendelser til LEVs børneterapeutordning. De fleste har Alice i de senere år kunnet klare over telefonen, men hun har også kunnet trække på hjælp fra de tre tilbageværende børneterapeuter rundt om i landet. - Der er fortsat behov for ordningen. Så jeg synes, at den model, vi har nu, giver rigtig god mening. Samtidig er ordningen jo god PR for LEV (se artikel om ordningen på side 28, red.).

**Jeg er bare glad
for at blive brugt.
Jeg er jo et
LEV-menneske**

LIDT AF ALT DET ANDET

Alice har aldrig siddet i LEVs hovedbestyrelse. Men hun har siddet i forskellige udvalg i Landsforeningen. Og et af dem er hun særligt stolt af, nemlig det udvalg som endte med at lave LEVs kommunikationspolitik – det vil sige en politik om kommunikation som rettighed for LEVs målgruppe. Herunder ikke mindst dem, som har allersværest ved at tale deres egen sag.

Sidste år var Alice med til at arrangere et besøg af Ombudsmandens børnekontor i Handicaporganisationernes hus. Her var kommunikationen til de mest handicappede også et hovedtema.

Så selv om Alice nu er stoppet som børneterapeut, vil hun stadig få brug for en del kasketter. Men som Alice selv formulerer det:

- Jeg er bare glad for at blive brugt. Jeg er jo et LEV-menneske.

BØRNE- TERAPEUTERNE

3.0

Birte Filstrup er ny leder af LEVs børneterapeutordning. Hun er den tredje faglige koordinator efter først Kirsten Møller og siden Alice Hasselgren. Ny er Birte dog ikke i ordningen, for hun har været en del af børneterapeutkorpset, siden det blev oprettet i 1999. Børneterapeuterne er alle uddannede ergoterapeuter med en specialviden indenfor børns udvikling.

LEVs børneterapeutordning har over årene ændret karakter, men det giver god mening, siger Birte Filstrup:

- Kommunerne kan varetage meget selv, så den nuværende model, hvor meget klares over mail og telefon, er fornuftig. Alice har lagt et godt fundament blandt andet i form af det materiale, der sikrer, at vi kommer hele vejen rundt om barnet. Det handler om at stille spørgsmål, der afdækker barnets og familiens primære problemer.

Det vil dog stadig være muligt at få besøg af en børneterapeut i særlige sager:

- Hvis der er uenighed om barnets funktionsevne og behov, så er der et problem,

og der kan det være helt på sin plads med hjemmebesøg, fortæller Birte Filstrup.

Hun nævner selv en af de seneste sager, hvor hun var på hjemmebesøg:

- Det drejede sig om en pige, som var placeret i en specialgruppe i en almindelig børnehave. En placering som slet ikke matchede hendes behov. I den forbindelse gav det god mening for familien, at de fik en "second opinion" om, hvor deres barn var udviklingsmæssigt. Det endte med at pigen flyttede institution.

I sådan en sag ser børneterapeuten, i dette tilfælde Birte selv, på barnets forskellige udviklingstrin inden for blandt andet sansning, leg, kommunikation og motorik.

Men hjemmebesøg af en LEV-børneterapeut er altså blevet sjældnere. I stedet klares de motoriske og sansemæssige udfordringer i dagligdagen med et barn med handicap, som en henvendelse til børneterapeuterne typisk handler om, via råd og vejledning over telefonen eller pr. mail.

LEV børneterapeutordning kan kontaktes via boeraterapeuterne@lev.dk eller lev.dk. Her kan man stille spørgsmål til og få råd og vejledning omkring sit barns motoriske og sansemæssige udvikling. Desuden kan man ringe på tlf. 3635 9608 til Birte Filstrup i telefontiden, som nu er mandag aften kl. 20.00-21.00.

Ny mulighed for rådgivning fra børneterapeut

Som et nyt tiltag i LEVs rådgivning kan man nu tale med en børneterapeut om aftenen. Birte Filstrup er fra den 7. november klar ved telefonen hver mandag aften kl. 20.00 - 21.00.

Her kan man få råd om sit barns udviklingsmuligheder, hvad man selv kan gøre som forældre for at stimulere sit barn, faglige tilbud til barnet m.v. Ring på 3635 9608.

Man kan også skrive til boeraterapeuterne@lev.dk og bede om en samtale. Så finder vi en tid, der passer.

- Vi håber med dette tiltag at kunne hjælpe de forældre, som for eksempel på grund af arbejde ikke kan benytte et tilbud om rådgivning i dagtimerne, fortæller organisationskonsulent og teamleder Stig Christensen.

SOLHJORTEN

Specialskole for udviklingshæmmede

TRIVSEL LÆRDOM UDVIKLING

SOLHJORTEN ER ET UNDERVISNINGSTILBUD
TIL UDVIKLINGSHÆMMEDE BØRN OG UNGE,
HVOR DER UNDERVISES UD FRA RUDOLF
STEINERS PÆDAGOGIK

UNDERVISNINGSFORLØBET TILRETTELÆGGES,
SÅ ALLE TRE DELE AF MENNESKET I LØBET
AF DAGEN FÅR TILSTRÆKkelig NÆRING OG
DERMED BRINGES I EN SUND OG HARMONISK
BALANCE.

Kålundsvej 24
3520 Farum

Tlf: 4495 4650
CVR.nr. 2635900

post@solhjorten.dk
www.solhjorten.dk

Ørnehøj^{dk}
Bliv klar til livet på din måde!

Jobkollegiet

Som beboer på Jobkollegiet kommer du til at leve og bo sammen med andre unge, der også har særlige behov. Vi har hvert vores værelse og hver vores måde at leve på. Fællesskabet er til for, at vi kan hjælpe hinanden med at klare mere, så vi hver især kan se, at det kan lykkes at klare et arbejde og lykkes at bo alene.

Fællesskabet på Jobkollegiet er også med til, at vi lærer at være sammen med andre i forskellige situationer og forskellige steder. Jobkollegiet har hjemme i 2 store og hyggelige huse, der ligger tæt på skov og natur i Brabrand. Flere bybusser stopper tæt på. Vi spiser sammen hver aften og bruger meget tid sammen i vores fælles stuer.

Jobkollegiet har 10 faglige og kompetente medarbejdere, der vejleder os i at holde styr på hverdagens mange gøremål. Der er ansat 1 jobkonsulent, som guider og vejleder i at finde relevante praktikker, STU-forløb og senere skånejob. Når man bor på Jobkollegiet er det ordinære arbejdsmarked en del af opholdet.

Jobkollegiet • Skovbakkevej 51 • 8220 Brabrand • Tlf. 30 23 75 60 • www.jobkollegiet.dk

Klar til Start

"Klar til Start" er et unikt uddannelses- og opkvalificeringstilbud til personer med kognitive vanskeligheder - med jobgaranti

For mere information kontakt os via www.klartilstart.dk

"Jeg er super glad for et job i fakta. Flink mennesker, flink chef og gode kollegaer"

- Nick Bojer
fakta
ger det smart.

UNGE
JOBKOLLEGIET

CSR PEOPLE PRIZE
2015 - WSA.DK

Højskolen i Krummerup Specialskole med 25 års erfaring

Højskolen i Krummerup er en specialskole for udviklingshæmmede unge. Hos os er der plads til forskellighed, faglig fordybelse og læring der giver livsduelighed. Kom og besøg os - vi vil glæde os til at se dig. Læs mere på krummerup.dk

Højskolen i Krummerup
Socialpædagogisk Center
Næstved Kommune
krummerup.dk

Haldagermaglevej 6
4250 Fuglebjerg
telefon 5588 2360
Krummerup@naestved.dk

Velkommen til vores store sportscenter
Welcome to our large sports center

Udviklingsophold

Udvikling af din forening gennem
inspiration · fællesskab · sport

Kom til fantastisk sportsstemning som man ikke finder mange steder. Besøg et af Danmarks største sportscentre!

Kontakt os og hør mere om,
hvad vi kan gøre for jer!

 Vejen Idrætscenter

Petersmindevej 1 · DK-6600 Vejen · www.vejenic.dk

Booking:

Jakob Sander · js@vejenic.dk / Susanne Pedersen · sp@vejenic.dk

TEKST OG FOTO: LASSE RYDBERG ■

Anbragt

uden for samfundet

Mennesker med udviklingshæmning har historisk levet en tilværelse ude i hjørnerne af samfundet. Sidste år blev historien dog meget mere nærværende, da det store bogværk "På kanten af velfærdsstaten" blev udgivet. Men der er også mulighed for at møde forsorghistorien på nærmest hands-on-agtig-måner på museer rundt om i landet, blandt andet på Dansk Forsorghistorisk Museum i Slagelse

De fleste tænker nok, at vores historie er i de bedste hænder: arkiver og museer rummer historien om os alle, konger, adel og folk, de rige og de fattige. Men sådan er det ikke, når det gælder de mennesker, som vi i dag kalder udviklingshæmmede, men som tidligere gik under den oprindelige folkelige betegnelse åndssvage.

Historisk set var det lige ved, at de ikke eksisterede, de var hverken at finde på de store museer eller de små. De havde hele deres liv været anbragt på anstalter rundt om i Danmark, og med den anbringelse var de på en måde også anbragt uden for historien – deres liv kunne gå i glemmebogen, hvis ikke nogle få personer havde taget initiativet til at anbringe dem i historien, hvor de hører hjemme. Som en del af vores fælles fortælling. Disse personer begyndte at forske i åndssvages liv, skrive deres

historie og samle på genstande ofte i sidste øjeblik, inden de skulle smides ud. Dermed opstod små samlinger i tilknytning til de store anstalter, der for mere end 30 år siden skulle nedlægges, fordi de anbragte skulle ud i samfundet til et liv nær det normale.

For de, der ønskede at anbringe de åndssvage i historien, var motivet at vise, hvordan vi gennem tiderne har forvaltet de svageste og mest handicappede. Det er en meget vigtig fortælling om det samfund, vi har været og udviklet, og om det menneskesyn, der har hersket i magten og i forvaltningen af samfundet på alle planer.

FRA SAMLING TIL MUSEUM

På den store centralinstitution Andersvænge i Slagelse begyndte værkstedslærer Erling Kristensen, som en af de få, at tænke på at bevare de åndssvages

Privatlivet kunne være i en kasse.

Man lavede selv hegnet, der lukkede en inde eller verden ude.

historie, inden den kunne forsvinde ved særforsogets nedlæggelse i 1980.

Erling Kristensen var en sand samler, der gennem 30 år gemte hvad som helst, og på ingen tid var ledige lofter og kældre på Andersvænge stopfulde af genstande, der i dag udgør Dansk Forsorghistorisk Museum. Samlingen var så omfattende, at museet i dag består af 19 udstillinger eller afdelinger, og det er langt fra færdigt.

Museet åbnede i 2010, og Erling Kristensen nåede lige at opleve resultatet af sit samlerværk, inden han døde samme år. Museet drives i dag af en støtteforening, men selve arbejdet med at lede, formidle og arrangere udstillinger med mere varetages af en gruppe på cirka ti personer, langt de fleste tidligere medarbejdere i åndssvageforsorgen.

Jeg mødes med Henning Jahn, der kalder sig kustode for samlingen på Dansk Forsorghistorisk Museum. Det er han også. Men han er desuden en personlighed, der har sin egen plads i den

historie, museet formidler. For Henning Jahn er ikke bare en af de snart få, der kan vidne om historien og livet i forsoget og dens institutioner, han er tillige en af dem, der var med til at sætte nye standarder for, hvordan man forvalter udviklingshæmmedes liv gennem den socialpædagogiske tilgang, der brød frem i slutningen af 1960'erne.

DE GLEMTE GLEMTE

En særlig afdeling af museet er for mig meget nærværende. Den handler om de *glemte glemte*, nej, jeg gentager ikke ordet glemt, de var rettelig gemt bort i livet og derfor endnu mere i historien. Alene denne afdeling af museet bekræfter dets nødvendighed. Ingen andre steder er der et museum for de totalt glemte. Det handler om alle dem, der ikke var 'arbejdsføre' (dvs. kunne udføre bare enkle praktiske opgaver), dem der var anbragt på lukkede afdelinger. Nogle var fikserede i deres egen seng i 30 år – og Erling Kristensen citeres for at have sagt, at omkring 40 procent af de anbragte på de lukkede afdelinger var fikseret hele livet igennem. Privatlivet

Henning Jahn, "kustode" for samlingen på Dansk Forsorghistorisk Museum.

var i bedste fald en trækasse på størrelse med en weekendkuffert, der kunne indeholde et spil kort, et postkort fra mor og far og andre minder.

FRA OPSYNSMAND TIL PÆDAGOG

Museets første udstillingsrum fortæller om de store linjer i de åndssvages livshistorier på anstalterne, men er også rummet, hvor man møder personalet,

Udviklingshæmmede blev betragtet som syge, så læger og sygeplejersker havde stor indflydelse på åndssvageanstalterne.

eller rettere de uniformer, de bar. Uniformerne fortæller historien om, hvordan man oplevede sin opgave – de første var dragter, der fortæller om opsynsmænd, som vogter over de farlige. Snart er det sygeplejeuniformen og lægekitlen, der fortæller historien om sygdom, forskning og troen på medicinens og lægevidenskabens nødvendighed. De afløses af den uniformsrie medarbejder, pædagogen, der sprænger rammerne og sætter den åndssvage ind som et produkt af det samfund, der har underlagt dem.

Museet rummer en stor billedsamling, og i en udstilling med fotos af dimitterende fra omsorgsuddannelsen ses dragtens historie. Billederne viser på den ene side en verden, hvor påklædningen handlede om kjolelængde, fordi tøjet var udtryk for moralsk værdighed. Og på den anden side billeder fra en tid, hvor klassen ligner et hold hippier foran et kollektiv.

HVIS TING KUNNE TALE

Et stort rum er helliget lægevidenskabens overherredømme over anstalten. Her ses de handicappede med lægens briller, de er syge, abnorme, degenererede og farlige. Billedplancher med nøgne børn og unge med forskellige deformiteter ordnet i system. Det er ikke billeder af mennesker med personlighed og liv, det er et forsøg på med fotos at fange diagnoser. Der er hjerner i sprit, som blev brugt i undervisningen

af plejeelever, sådan ser en hjerne ud hos en 'mongol'. Af alle de mange ting viser Henning Jahn mig en skydelære, den blev brugt til at måle testiklerne på mandlige anbragte. Hvis målingen lå indenfor en bestemt størrelse, kunne det indikere, at vedkommende kunne diagnosticeres med et bestemt syndrom. For lægerne var det også en forskningsmæssig søgen i forståelse af åndssvag ved at finde nye syndromer (ofte opkaldt efter dem selv). I et hjørne står en hvid stol. Det er tandlægestolen, og kunne den fortælle, hvad den havde oplevet, så ville vi tisse i bukserne, siger Henning Jahn.

MAN LAVER SELV DET HEGN, DER LUKKER EN INDE

En stor udstilling handler om beskæftigelse. Det var vigtigt, at man beskæftigede sig og bidrog til anstaltens drift med sit arbejde. I årtier handlede beskæftigelsen typisk om landbrug og gartneri ud over deltagelse i anstaltens virksomheder med tøjvask, reparation af tøj med mere.

På værksteder producerede man noget af det, som anstalten havde brug for - fra væveri til produktion af trådhegn, der skulle bruges til at lukke de anbragte inde på anstalten. På et gammelt skilt, der fanger min opmærksomhed på vej gennem museet, står der om det offentlige adgang på anstalten: Børn må kun færdes på anstalten ifølge en voksen. Det er en diskret henvisning til, at man

oplevede mange af de anbragte som farlige. Hegnet var også for at beskytte omverdenen mod de farlige.

ROLLATOREN UDEN HJUL

Museet har en stor samling af hjælpemidler, der er værd at gå på opdagelse i. Også disse fortæller en historie, der går ud over, hvad de egentlig var skabt til. Henning Jahn viser mig forløberen til rollatoren, som jeg vil kalde en firbenet stok, man kan rokke sig frem ved hjælp af. Da den fik hjul, blev den et kært hjælpemiddel for gangebesværede ældre.

MEDICINSKABET

Afdelingskontoret fra 1960'erne er genskabt. Medicinskabet har en vigtig rolle. Herfra blev der meget rundhåndet delt ud af beroligende medicin. Henning Jahn fortæller, at museets stifter, Erling Kristensen, engang tog en pille svarende til dem, som mange af beboerne fik. Bare for at prøve den. Den pille, han tog, fik en stor kleppert af en mand tre styk af om dagen. Erling, der kun havde taget én pille, måtte gå hjem, og han sov i mere end 24 timer. Det rummer sin egen fortælling om medicinen som den bærende behandlingsform. Der er mange historier om, at en enkelt begivenhed kunne betyde, at en beboer blev medicineret for en stund, men at denne stund kunne strække sig over år eller årtier.

Afdelingskontoret fortæller også historien om manglende tillid til de mennesker, man selv havde ansat. Alt

DANSK FORSORGSHISTORISK MUSEUM

Rosenkildevej 59
4200 Slagelse
forsorghistorien.dk/
Facebook – søg efter
"Forsorgsmuseum på
Andersvænge"

Tlf. 2258 8682
Åbent: torsdag kl. 10–14
Gratis entre.

For gruppebesøg kan der aftales
tid på andre tidpunkter.

blev kontrolleret i hoved og røv, man troede personalet stjal med arme og ben, siger Henning Jahn. Slog man en kop i stykker, så skulle man aflevere skårene på depotet for at få en ny, og allerhelst skulle man kunne stille med hanken. Senere, da man ændrede syn på personalet og lagde økonomien ud til afdelingerne, opdagede man, at man fik mere for pengene, for her rådede en snusfornuftig økonomi, så der faktisk blev overskud til ture for beboerne.

FRA SAMLING TIL KILDEHISTORISK ARKIV

Jeg har nu passeret museets 18 afdelinger og er endt i den nyindrettede skolestue, der fortæller specialundervisningens historie. Her kan man blandt andet se sy- og vævestuen, der fortæller om, hvordan 50'ernes mode- og hobbykultur fik betydning for beskæftigelsesdesign med meget flot udførte produkter skabt af udviklingshæmmede og målrettet almindeligt salg til os alle.

Der er meget at gå på opdagelse i. Museet rummer en imponerende avisudklips-samling tilbage fra 1940, et stort bibliotek og har en omfattende billedsamling med billeder fra omkring år 1900. Museet er ud over sine genstande også opmærksom på at være et kildehistorisk arkiv.

BESØGSSTUEN OG FORVANDLINGSNUMMERET

Jeg vælger at dvæle lidt ved det sidste rum, besøgsstuen. Det er en hyggelig

dagligstue, som den var i et borgerhjem med mahognibord og bløde stole. Men rummet er også et minde om en grum historie om samarbejdet med de pårørende. Forældre havde ikke adgang til deres barns afdeling. De måtte ikke besøge dem der, hvor de boede. Man lavede en aftale med sit barns afdeling og mødte sit barn i besøgsstuen. Kaffe og kage måtte forældrene selv medbringe.

Henning Jahn taler om forvandlingsnummeret. På afdelingen gik man nemlig oftest i gammelt, slidt tøj og måske med spændetrøje. Når forældrene kom på besøg, kom barnet i bad, fik duftvand og det fine tøj på – som man sagde: bad, duftvand og fint tøj, hokus-pokus et forvandlingsnummer.

Fortællingen er i øvrigt, at personalet bad ledelsen om, at forældre ikke skulle komme på besøg i weekender, hvor der var færre medarbejdere, men på hverdage.

SUSSE OG BINDENE

På en væg hænger der en planche med et billede af Susse og tre hjemmestrikede menstruationsbind i varme farver og strikkes i særlig blødt garn. Susse havde hele livet arbejdet i vaskeriet, og når hun havde fri, var hun ferm til at strikke bind. Da hun fyldte 85 år inviterede hun til fødselsdag, og alle gæster fik foræret et bind. Var der noget, hun var god til, så var det at strikke bind, så hun ville begave sine kære gæster med det, hun var god til og anerkendt for. Bindene

havnede en del år senere på museet afleveret af nogle af Susses gæster. Forinden havde Kvindemuseet i Aarhus fået dem tilbudt, men sagt nej tak.

Godt, at der findes et forsoreshistorisk museum, så denne historie kan give os anledning til refleksion over både handicaphistorien og kvindehistorien.

Jeg forlader museet med bevidsthed om, hvor vigtigt stedet er. Med Henning Jahns ord: Museet har klart et politisk formål - at fortælle historien om de glemte, udstødte, handicappede, så den ikke gentager sig.

Strider Bikes giver alle mulighed for at udfordre sig selv og udforske verden omkring os.

Ugleholdt Sport

Oehlenschlägersgade 13
4200 Slagelse
Telefon: 50 59 21 11

Danske Hoteller

VI TILBYDER ET
KULTUROPHOLD
MED ADGANG TIL AROS ELLER DEN GAMLE BY I AARHUS

1 x overnatning i standard dobbeltværelse
1 x adgang til Aros eller Den Gamle By
1 x 2-retters middag
1 x aftenkaffe med sødt
1 x morgenbuffet

Enkeltværelsestillæg
kr. 300,- pr. dag

KUN 695,- PR. PERSON

HOTEL ÅRSLEV KRO
Silkeborgvej 900 · Årslev · 8220 Brabrand
Tlf. 86 26 05 77 · hotel@aarslevkro.dk · www.hotelaarslevkro.dk

GLAD; TEATER

Har du lyst til at forfølge din drøm og arbejde som skuespiller - så har du muligheden nu!
Glad Teater søger nye skuespillere til ensemblet

Audition den 25/1-2017

Tilmeld dig audition og læs mere om dagen på
www.gladteater.dk

Opstart i ensemblet vil være i august 2017

Uddannelsesmesse
for unge med særlige behov

SÆT X I KALENDEREN. TORSDAG 9. FEBRUAR 2017 - 9.00-13.00
hos Erhvervsskolen Vestjylland Vestergade 42 · 6900 Skjern.

- Gratis entré
- Nem frokost og gratis bus - kontakt os på tlf. 22 32 58 03, eller mail cp@evborris.dk

Se mere om messen på www.erhvervsskolenvestjylland.dk

Erhvervsskolen **vestjylland**
Livsglæde, udvikling og nye muligheder

ET HELHEDSORIENTERET FORLØB, TILPASSET DEN ENKELTE BORGERS BEHOV

Hos Granhøjen tilbyder vi et helhedsorienteret forløb, der er tilpasset den enkelte borgers funktionsniveau og særlige behov. Gennem samarbejde med en række aktører inden for beskæftigelse og aktivering, tilbyder vi skræddersyede tilbud, der er tilpasset den enkelte borgers behov.

Læs mere på www.granhøjen.dk

Stimuler sanserne og udvid mulighederne

Blindestræde 1, 4300 Holbæk, tlf. 5993 2301, kontakt@granhøjen.dk

Afdelinger:

- Grønnebæk, afd. Fuglemajgaard og Kompasrosen, Rødding.
- Bøge Allé 16, Ribe.
- Østruplund, afd. Marken, Skoven, Slottet og A-hus.

Højt specialiserede ydelser:

- Svær problemadfærd
- Foranstaltningdomte
- Misbrugsproblematikker

Centeradresse:
Klintebjergvej 75, 5450 Otterup
Tlf. 9944 1400

specialcentervoksnehandicap.regionsyddanmark.dk

Røde-Kro KROEN DER GAV BYEN NAVN

RESTAURANT · FESTER · MAD UD AF HUSET
VÆRELSE · WEEKENDOPHOLD

WWW.ROEDE-KRO.DK

Bo & Naboskab Vordingborg - Møn

Bo og Naboskab Vordingborg - Møn er et Vordingborg kommunes Bo og Aktivitetstilbud der yder støtte og vejledning samt beskæftigelsestilbud til voksne udviklings- og funktionshæmmede borgere i alle aldre. Tilbudene er pt. beliggende i Stege på Møn, samt Mern, Vordingborg og Stensved.

Bo og Naboskab Vordingborg - Møn • Sankelmarksvej 10A 4760
bnmon@vordingborg.dk • www.bnvordingborg.vordingborg.dk
Telefon: 55 36 40 80

Nye brochurer og åbent hus på Idrætsskolen!

Idrætsskolen er et undervisningstilbud til voksne udviklingshæmmede elever, der går på skolen i et skoleår, i dagtimerne fra 9.00 til 14.00 hver dag. Det nye skoleår begynder mandag d. 14. august 2017, og slutter fredag d. 22. juni 2018. Skolen ligger i dejlige lokaler i Grøndal Multi Center. Vi har informationsaften **onsdag d. 25. januar 2017 kl. 19.00-20.00**, og vi afholder idrætsdag/åbent hus for alle interesserede ansøgere **torsdag d. 26. januar 2017 kl. 09.00-15.00**.

Hvis du har lyst til at søge ind, skal du ringe efter en brochure, og sende en ansøgning ind til os senest **fredag d. 24. februar 2017**.

Hvis I ønsker yderligere oplysninger om Idrætsskolen, se på vores hjemmeside: www.idraetsskolen.net, mail: info@idraetsskolen.net eller ring på tlf. 38 88 28 46.

 IDRÆTSSKOLEN
for udviklingshæmmede

Hvidkildevej 64 • 2400 København NV • Tlf.: 38 88 28 46
info@idraetsskolen.net • www.idraetsskolen.net

LEV-kontakten

Regionalt opdelt

1000 - 2990

Styrke til at være noget for andre

www.sl.dk

SOCIALPÆDAGOGERNE

4000 - 4990

Møllevvej 80 - 4683 Rønnede

Tlf. 21 81 80 78

info@janto.dk

www.janto.dk

- Kloakarbejde
- Strømpføring
- Punktrensning
- TV Inspektion
- Kloakspuling

h&m

Malerfirmaet Hansen & Mortensen A/S
Orionvej 16 · 7430 Ikast

Ikast 97 15 27 60 · Telefax 97 15 54 64

e-mail: post@maler-hm.dk
www.maler-hm.dk

8000 8990

stålkonstruktioner - bygningsmedarbejde - elevatorskakte

Smedefirmaet Cuma ApS

Glerupvej 3 · 2610 Redovre
CVR 26998565 · cuma@cuma.dk · www.cuma.dk

altaner - trapper - værn - ramper - certifikatsvejsning m.v.

Tilbud til mennesker med udviklingsforstyrrelser og udviklingshæmning: Skolehjem, ungdomsuddannelse, vokscentre og værksteder

Strandvejen 15 · 4733 Tappernøje · Tlf. 55 96 51 19
E-mail: marjatta@marjatta.dk · www.marjatta.dk

Oplev lamaerne på vandretur og besøg.

En stor oplevelse for børn og voksne.

www.ebeltoft-lamaer.com
Dråby Strandvej 5 · 8400 Ebeltoft
☎ 40 47 33 32 · ☎ 86 30 00 34
info@ebeltoft-lamaer.com

GARDIN LIS

skaber stemning overalt
GARDINLIS.DK · TLF: 70100717

9000 - 9990

NAVNE LAPPER.dk

5000 - 5985

CSV Sydfyn

Jernbanegade 10 · 5700 Svendborg
Tlf. 62 23 49 00

E-mail: csvsydfyn@svendborg.dk · www.csvsydfyn.dk

Skovsgaard Hotel

Hovedgaden 26
Skovsgaard
9460 Brovst

Tlf. 98 23 04 00

skovsgaardhotel@mail.dk
www.skovsgaardhotel.dk

Teglvangenget 54 Als
9560 Hadsund
Tlf. 98 58 18 58
www.hvem-kan.dk

Den selvejende institution
HVEM • KAN
Voksen-socialt opholdssted

7000 - 7990

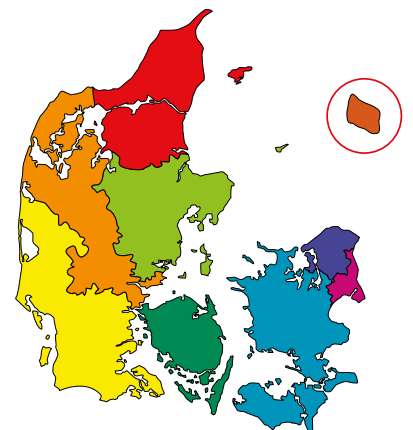
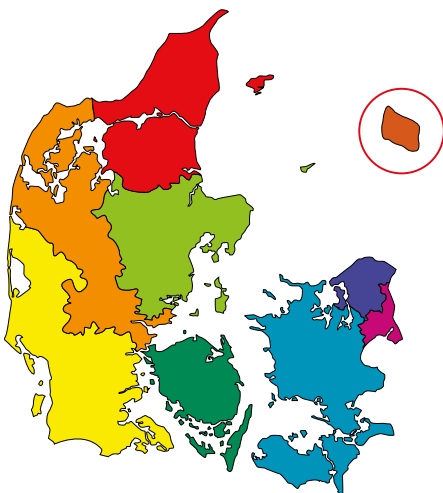
CSV vejle

Center for specialundervisning for unge og voksne

STU

Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse

Schiskervej 6 · 7100 Vejle
Tlf. 76815555 - www.csv-vejle.dk

BO&JOBUDDANNELSEN HORSENS

Et tilbud til unge over 18 år, som ikke umiddelbart kan gøre brug af det ordinære uddannelsessystem.

Vi introducerer til arbejdsmarkedet gennem praktikker hos lokale virksomheder.

I små bofællesskaber vejledes de unge i at bo selv - og vi tilstræber, at de unge på sigt bliver mest muligt selvhjulpne. Der arbejdes med individuelle forløb, som i et helhedssyn tilgodeser den enkeltes ressourcer personligt, fagligt og socialt.

Vi arbejder ikke med kriminalitets- og misbrugsproblemer.

Nørrebrogade 9 • 8700 Horsens
Telefon 7560 1020
www.boogjobuddannelsen.dk

Jens Kromanns Vej 9
Snoghøj
7000 Fredericia
Tlf. 75 94 56 14

Aftenskolen for udviklingshæmmede.

Ring og rekvirer program for sommerhøjskoler, weekendkurser samt for undervisning i Kolding, Fredericia Vejle, Svendborg og Langeland.

AAB Kolding – en del af:

Engstien 2A • 6000 Kolding • T: 7552 5344
M: info@bovia.dk • www.bovia.dk

RÅDGIVNING, REVISION OG REGNSKAB

BDO i Aalborg
Visionsvej 51, 9000 Aalborg
Tlf. 96 34 73 00

WWW.BDO.DK

Helle for fællesskab og udvikling

Efterskoleophold for sent udviklede unge

Kom og vær en del af vores fællesskab og mød nye venner.

Du møder en prøvofri skole med praktiske og kreative værksteder og hvor vi sammen har fokus på din personlige udvikling og livsglæde.

Læs meget mere om vores tilbud på:
www.efterskolenhelle.dk

for at komme videre

Thy Værkstedet

Thy-værkstedet er et
arbejdstilbud/dagtilbud for fysisk og
psykisk handicappede voksne.

Husk vores Julemarked den 26.11 kl 9-16

Kronborgvej 113 • 7700 Thisted
Tlf. 9917 2640 • www.thisted.dk

Grydelapper I/S

Privat beskyttet beskæftigelse

Slotshaven 5 • 4300 Holbæk
Tlf. 59 48 03 62

Opholdsstedet Asgaard-Sødinge

Søllingevej 3 - Sødinge • 5750 Ringe • Tlf.: 62623762 • Mobil: 51144931
kontor@opholdsstedetasgaard.dk • www.opholdsstedetasgaard.dk

MARKER SCANDINAVIA

Ledreborg Alle 10 • 4320 Lejre • www.marker-scandinavia.com

Ørsted Gl. Skole tilbyder et højskolelignende døgnophold eller STU i hel- eller delforløb

Vi er godkendt til 2 paragraf-66-pladser til unge under 18 år og vi er godkendt til 6 paragraf-107-pladser til unge over 18 år.

Et tilbud til udviklingshæmmede unge

Vi hjælper dig i den rigtige retning!
Kontakt skolen for et besøg eller praktikophold.

Ørsted Gl. Skole

Ørstedvej 12 • 6560 Sommersted • Tlf. 2162 8972
E-mail: info@orstedskole.dk • www.orstedskole.dk

Navigatio

Har du et barn

med autisme, ADHD eller udviklingshæmning?

Er det en udfordring at få hverdagen til at hænge sammen?
Er det svært at navigere i samarbejdet med det offentlige og skolen?

Navigatio kan være med til at skabe overblik, reducere stress, målrette indsats og tydeliggøre jeres hverdag for samarbejdspartnere.

Kontakt mig og få en uforpligtende snak om jeres situation og hvordan jeg evt. kan jeg hjælpe jer.

Se mere på
www.hanskastbjerg.dk
60 54 00 74

Aflastningshjemmet Rendberg

et tilbud til udviklingshæmmede voksne og børn

Rendbjergvej 9
6320 Egersund
Tlf. 74 44 23 52

UNGDOMSUDDANNELSESCENTER MAGLEMOSEN

Ungdomsuddannelse under STU

Ungdomsuddannelsescenter Maglemeden er et uddannelsesstilbud til unge mennesker mellem 16 og 25 år. Uddannelsesstilbuddet gives til unge udviklingshæmmede, der efter endt grundskoleundervisning, fortsat har behov for specialundervisning, værkstedsaktivitet eller tilsvarende som forberedelse til voksenlivet og som ikke kan indgå i de ordinære uddannelsesstilbud. Der kan tilrettelægges særlige forløb under Lov om specialundervisning for voksne.

- Individuelt tilrettelagt uddannelsesstilbud
- Undervisningsaktiviteter, eksterne praktikforløb, liniefag
- Sociale og pædagogiske aktiviteter
- Optagelse kan foregå løbende

Magleparken 1 • 2750 Ballerup • Tlf. 44 77 61 01 • maglemeden@balk.dk • www.maglemeden.dk

STØT LEV MED ET FAST BIDRAG

Det kræver økonomiske muskler at sikre sig den indflydelse, som LEV har brug for.

Du kan gøre en forskel for alle mennesker med udviklingshæmning, der er alene i verden eller ikke har ressourcestærke pårørende.

Giv et fast bidrag til LEV.

Indbetal et bidrag på lev.dk, på kontonr. 5332 0245153 eller via MobilePay eller Swipp på tlf. 3044 9158.

Ring til Tine Stampe i LEVs sekretariat på tlf. 2212 6525, hvis du ønsker at bidrage med et fast månedligt beløb eller at få skattefradrag for dit bidrag.

LEVs repræsentantskabsmøde

LEVs repræsentantskabsmøde fandt sted den første weekend i november – efter redaktionens afslutning på dette blad. Derfor kan du først læse om repræsentantskabsmødet i næste blad, der udkommer i december.

Det vil dog også være muligt at se nyt om blandt andet formandsvalg på lev.dk umiddelbart efter mødet.

Vi har behov
for din
mail-adresse!

Det vil hjælpe os rigtig meget i sekretariatet i vores kommunikation med LEVs medlemmer, hvis vi i højere grad kunne maile ud om møder, arrangementer etc. Desværre mangler vi mailadresse på mange medlemmer. Hvis du ved, at du ikke har meddelt os din mailadresse, eller måske bare er i tvivl om det, må du gerne sende den til os – allerhelst på mail: lev@lev.dk! Angiv venligst også dit medlemsnummer og/eller navn i mailen.

LEVs AFTEN- TELEFON

Konflikter?

Sorg?

Problemer i familien?

Har du brug for at tale om emner, der berører udviklingshæmning? Så ring på LEVs Aftentelefon på tlf. 2851 5252. Her sidder frivillige klar ved telefonen fra kl. 19.00-21.00 hver tirsdag.

HUSK: LEVs Aftentelefon tilbyder ikke juridisk rådgivning eller rådgivning om mere komplekse problemstillinger – her henvises der til LEVs telefon- og netrådgivning.

LEVs
aften-
telefon

2851 5252

Nyt tilbud skal sende flere atleter med udviklingshæmning til de Paralympiske Lege

Parasport Danmark, Svendborg Elite og Idrætsefterskolen Ulbølle tilbyder fra næste skoleår, at efterskoleelever med udviklingshæmning kan kombinere uddannelse med en elitesportssatsning, der peger frem mod deltagelse ved de Paralympiske Lege.

For første gang i 16 år var Danmark ved de Paralympiske Lege i september repræsenteret af en atlet med udviklingshæmning, da 1500 meterløber Mohammed Hersi kæmpede sig til en 9. plads på det olympiske stadion i Rio. Når det går løs i Tokyo om fire år, er det håbet, at Frederiksborg-talentet får dansk selskab i klassen for atleter med udviklingshæmning. Derfor er Parasport Danmark, Svendborg Elite og Idrætsefterskolen Ulbølle gået sammen om et nyt tilbud til skolens elever, der får mulighed for at udleve elitesportsdrømmen.

Fokus er på idrætterne atletik, bordtennis og svømning, når den første gruppe elever efter planen starter på den nye linje fra skoleåret 2017-2018, og indtil videre har der været stor interesse for tilbuddet, der blev præsenteret på Ulbølle Idrætsefterskole i forbindelse med efterskolernes dag den 25. september.

"Tilbuddet har fået en rigtig positiv modtagelse, og vi glæder os til at indlede samarbejdet med efterskolens personale og de lokale idrætsklubber om at skabe gode sportslige rammer for de elever, der har talentet og ambitionerne. Og så bliver det enormt spændende at koble vores dygtige landstrænere til talentudviklingen på Sydbyn," siger Søren Jul Kristensen, der er breddechef i Parasport Danmark.

Målet er at 3-4 efterskoleelever med udviklingshæmning bliver en del af det første kuld på Ulbølle Idrætsefterskole.

Interesserede kan henvende sig til Idrætsefterskolen i Ulbølle eller til udviklingskonsulent i Parasport Danmark Peter Kock Hansen på tlf.: 2032 1418 eller pkh@parasport.dk for yderligere information.

才能開花 2020 TOKYO

TALENTUDVIKLING

på Idrætsefterskolen Ulbølle og STU-Idræt Ulbølle

PARASPORT DANMARK

TRYK PRESSALIT

Ny undersøgelse sætter fokus på dødsfald og smerter hos varigt inhabile

Enten får de ikke behandling for deres sygdom, eller også bliver behandlingen gennemført med ulovlig tvang. Sådan ser virkeligheden ud for nogle såkaldt varigt inhabile, der modsætter sig behandling, hvis de for eksempel har brækket benet, lider af tandsmerter eller lungebetændelse.

Det viser en ny undersøgelse "Behandling med tvang? Somatisk sygdom hos behandlingsafvisende varigt inhabile" fra Institut for Menneskerettigheder, der illustrerer, hvordan pårørende og sundhedspersonale håndterer dilemmaet i praksis.

Undersøgelsen, der er gennemført i dialog med Danske Handicaporganisationer, LEV, Hjernesagen og Alzheimerforeningen, bygger på konkrete eksempler, hvor pårørende og sundhedspersonale har stået i situationer, hvor de skulle vælge mellem at bryde loven og behandle en person, der modsætter sig behandling, eller overholde loven og se til, mens personen led med store smerter. I de allerværste situationer kan det ligefrem føre til dødsfald, som vi beskrev i LEV Bladet nr. 7 sidste år, hvor vi fortalte om Frank, der døde af lungebetændelse efter at han modsatte sig at få taget en blodprøve.

Under de nuværende regler kan læger ikke med tvang iværksætte en sundhedsmæssig behandling af sygdom, hvis en såkaldt inhabil person modsætter sig behandlingen, men ikke forstår konsekvensen heraf. Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Sundheds- og Ældreministeriet ændrer sundhedsloven, så behandlingsafvisende varigt inhabile kan behandles for somatisk sygdom mod deres vilje.

Og der er faktisk også, hvad Sundhedsministeriet er i gang med. Regeringen forventes at fremsætte et lovforslag på området i februar 2017.

Indblik i Ankestyrelsens arbejde i 2015

Ankestyrelsens årsredegørelse 2015 til Det Rådgivende Praksisudvalg er netop udkommet. Redegørelsen giver et overblik over styrelsens arbejde på det kommunale beskæftigelses- og socialområde samt dele af børneområdet – både i tal og med eksempler.

Skal en ung udviklingshæmmet have førtidspension? Og kan fars nye hustru få samvær med hans anbragte barn? Det er eksempler på de spørgsmål, som Ankestyrelsen har behandlet principielt i 2015, og som du kan læse mere om i redegørelsen til Det Rådgivende Praksisudvalg. Redegørelsen indeholder også en samlet oversigt over årets principafgørelser.

Det er anden gang, at Ankestyrelsen kommer med en redegørelse til Det Rådgivende Praksisudvalg.

Læs redegørelsen her: ast.dk/publikationer/arsredegorelse-til-det-radgivende-praksisudvalg-for-2015

Ankestyrelsens
årsredegørelse til Det
Rådgivende Praksisudvalg
for 2015

SUNSHINE BAND VANDT HGP 2016

Sunshine Band fra Slagelse blev en flot vinder af Handicap Grand Prix 2016 med nummeret "Vi har vores drømme".

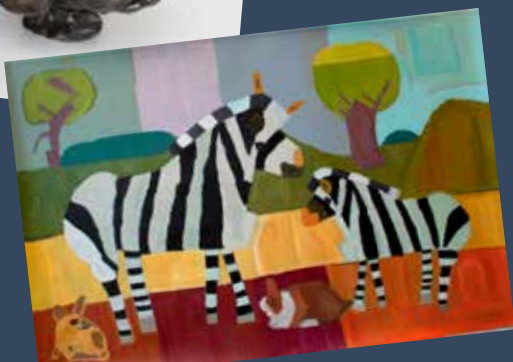
For det 16 medlemmer store band var det en langt-om-længeoplevelse. For de har været tæt på flere gange. Sidste år blev det således til en andenplads for gruppen.

Forsanger Samuel Breum var jublende glad for sejren. Til TV2 Fyn sagde han lige efter sejren: "Det er for sindssygt. Publikum var med, og bandet spillede bare kanongodt, så jeg er sindsygt glad også."

HGP 2016 fandt sted i Odense Congress Center. Odense havde fået værtsskabet, fordi sidste års vinder var bandet BAL, som netop kommer fra Odense.

I alt deltog ti bands i HGP 2016. Kunstnerne havde selv skrevet både sange og musik, og de fremførte selv deres numre.

Elefanter, giraffer og hunde indtager Sund By butikken

Kunstsikolen for udviklingshæmmede "Snurretoppen" udstiller kunstværker med dyremotiver i Sund By-butikken på Åboulevarden i Horsens. De to kunstelever Kirsten Paulin Jensen og Laila Nielsen har ladet sig inspirere af dyr i deres kunstneriske arbejde. De er gået i samarbejde med butikken om at vise deres værker.

Kirsten har været på en fantasi safari og malet zebraer, giraffer og elefanter fra den afrikanske savanne på store farvestrålende lærreder.

Laila har en dyb kærlighed til hunde og sværmer om dem i forskellige sammenhænge. En af hundene fra H.C. Andersens eventyr "Fyrtøjet" er med. Et keramisk værk med "øjne så store som tekopper" kigger ud i luften fra sin plads på det hvide podie.

Værkerne kan erhverves til yderst tilgængelige priser.

Der var fernisering den 9. november. Udstillingen kan ses indtil den 14. december i Sund Bys butik på Åboulevarden 52 i Horsens.

Kommunekredse

LANDSFORENINGEN LEV

– udvikling for udviklingshæmmede

LANDSKONTOR:

Blekinge Boulevard 2, 2630 Taastrup
Telefon: 3635 9696
E-mail: lev@lev.dk
Web: www.lev.dk

KONTOR- OG TELEFONTID:

Mandag til torsdag: 9.00-15.00
Fredag: 9.00-13.00
Bankkonti i AL-Bank:
5332 0245153 (gaver og bidrag)
5323 0382733 (kontingenter m.v.)

LANDSFORMAND:

Sytter Kristensen
Tlf. 4016 8044
e-mail: sk@lev.dk

NÆSTFORMAND

Tonny Mortensen
Tlf. 2168 6273
e-mail: tm@lev.dk

LEV BLADET:

Nr. 7/65. årgang 2016
ISSN: 1903-7937

PROTEKTOR:

Hendes Majestæt
Dronningen

MEDLEM AF:

Inclusion International
NSR – Nordisk Samarbejdsråd

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR:

Sytter Kristensen

REDAKTION:

Arne Ditlevsen, Sytter Kristensen,
Jeppe Sørensen, Hans Andersen,
Lars Ege, Thomas Gruber,
Thomas Holberg

FORSIDEFOTO:

Anne Mette Welling Lindberg

STOF TIL BLADET SENDES TIL:

Blekinge Boulevard 2, 2630 Taastrup
Telefon: 3635 9696
Telefax: 3635 9697
E-mail: redaktion@lev.dk
Indsendte bidrag afspejler ikke
nødvendigtvis LEVs holdninger.

DEADLINE:

LEV 8 udkommer medio december.
Deadline er 14. november.
LEV 1 udkommer medio februar.
Deadline er 14. januar.

ANNONCEEKSPEDITION:

FL Reklame
Damgårdsvej 46, Gram
8660 Skanderborg
Tel. 8793 3788
Email: fl@flreklame.dk

OPLAG: 8.000 stk.

LAYOUT OG TRYK:

Synergi Reklamebureau Webbureau

LEVS RÅDGIVNINGSTJENESTE:

Mandag, tirsdag, onsdag: 10.00-12.00.
Ring på tlf. 8038 0888.
LEV betaler samtalen.
E-mail: raadgivningen@lev.dk

MANGLLENDE LEVERING AF BLAD:

Hvis du ikke har modtaget
LEV Bladet så send en mail til
info@portopartner.dk. De vil sørge
for, at bladet bliver eftersendt til dig.

Assens/Middelfart/Nordfyn

Ingrid Rasmussen
Tlf. 2321 8754
e-mail: ingrid-rasmussen@outlook.com

Billund

Mette Andersen
Tlf. 2870 3091
e-mail: flintemarken@gmail.com

Bornholm

Henrik Stilling
Tlf. 2617 0829
e-mail: hstilling@gmail.com

Djursland

Per Sørensen
Tlf. 8639 4881
email: sorensen.ahorn6@mail.tele.dk

Dragør/Tårnby

Tina Greve
Tlf. 6071 4705
e-mail: tina-greve@hotmail.com

Egedal

Jane Villemoes
Tlf. 4031 7597
e-mail: janevillemoes@msn.com

Esbjerg/Fanø

Dorthe Højriis Thomsen
Tlf. 5230 8771
e-mail: dhtprivat@mail.dk

Favrskov/Skanderborg

Lone Thykær
Tlf. 8691 1070
e-mail: levesbjergfano@gmail.com

Faxe/Vordingborg/Stevns

Winnie Lindner Pedersen
Tlf. 2945 8313
e-mail: winnie_lindner@mail.tele.dk

Fredensborg/Hørsholm/Rudersdal

Flemming Sundt
Tlf. 4586 1707
e-mail: flemmingsundt@gmail.com

Frederiksberg

Kirsten Bartroff
Tlf. 3871 3158
e-mail: kirsten.bartroff@kreds.lev.dk

Furesø

Sine Holm
Tlf. 4498 4454
e-mail: sine.holm@biomerieux.com

Fåborg-Midtfyn/Ærø

Ulla Stick
Tlf. 6268 1987
e-mail: ulla.stick.kredslev@mail.dk

Gentofte

Jens Christian Pedersen
Tlf. 3968 2056
e-mail: jcpedersen@gmail.com

Gladsaxe

Alice Rasmussen (kontaktperson)
Tlf. 3969 5852
e-mail: alice.rasmus@webspeed.dk

Greve

Allan Jørgensen
Tlf. 4390 8963
e-mail: allan_joergensen@mail.dk

Haderslev

Solvej Laugesen
Tlf. 7484 1665
e-mail: solvej1954@gmail.com

Hedensted/Horsens

Dorrit S. Haulrich
Tlf. 7589 7919
e-mail: dokinira@hotmail.com

Helsingør

Jacob Svendsen
Tlf. 4922 6162
e-mail: jacob.svendsen@pol.dk

Herlev

Malene Hyldekrog
Tlf. 2467 3179
e-mail: malene@hyldekrog.dk

Hillerød/Allerød

Dorthe Kann
Tlf. 4826 1050
e-mail: dkann@dadlnet.dk

Holbæk

Morten Løvschall
Tlf. 5128 3917
e-mail: morten@lovschall.name

Høje Taastrup

Erik Petersen
Tlf. 2211 3430
e-mail: svane1@post11.tele.dk

Kalundborg

Søren Hansen
Tlf. 5950 7416
e-mail: sdh@dbmail.dk

Kerteminde

Laurits Nielsen
Tlf. 6534 1509
e-mail: lauhed1@gmail.com

Kolding

Inge Stausholm
Tlf. 7553 1320
e-mail: inge@istausholm.dk

København

Danielle Pröschild
Tlf. 4013 7016
e-mail: danielle@proschild.dk

Køge

Claus Nielsen
Tlf. 5628 3428
e-mail: claus.e.nielsen@gmail.com

Lolland-Falster

Kari Nordeide
e-mail: kari.nordeide@gmail.com

Morsø

Lone Øst
Tlf. 9776 4698
e-mail: mail@Janoest.dk

Nyborg

Ole Skovsbøll
Tlf. 4029 6097
e-mail: skovsboell@hotmail.com

Odder/Samsø

Tom Møller Jensen
Tlf. 3020 9133
e-mail: tom.m.jensen@gmail.com

Odense

Ib Poulsen
Tlf. 5386 1402
e-mail: ib.poulsen@gmail.com

Odsherred

Dorthe Pedersen
Tlf. 2120 8284
e-mail: dorthe.pedersen@hotmail.com

Randers

Preben Schmidt
Tlf. 8640 2217
e-mail: preben@achtonschmidt.dk

Ringsted

Mona Williams
Tlf. 5764 3584
e-mail: lev.ringsted@gmail.com

Roskilde/Lejre

Bjørn Lykke Sørensen
Tlf. 6172 0976
e-mail: bohslm29@gmail.com

Rødovre

Tom Olsen
Tlf. 2021 3651
e-mail: tom-riechmann@post.tele.dk

Silkeborg

Anders Christensen
Tlf. 8684 6221
e-mail: anderschristensen1976@gmail.com

Skive

Jørn Bruun
Tlf. 3023 1309
e-mail: bruun.skive@youmail.dk

Slagelse/Sorø

Gitte Larsen
Tlf. 2853 1309
e-mail: gl0@attheweb.dk

Solrød

Carsten Wærens
Tlf. 5614 4125
e-mail: waerens@webspeed.dk

Svendborg/Langeland

Frank E. Jensen
Tlf. 6222 1490
e-mail: edelberg@stofanet.dk

Sønderborg

Finn Schmidt (kontaktperson)
Tlf. 2532 0805
e-mail: fluefinn43@gmail.com

Tønder

Jens Ellekjær
Tlf. 7472 4094
e-mail: je@kreds.lev.dk

Varde

Ole Lennart
Tlf. 2170 0359
e-mail: familien-lennart@mail.dk

Vejen

Karin Runge Hansen
Tlf. 2328 2662
E-mail: karin.runge@outlook.dk

Vejle

Kirsten Marie Sørensen
Tlf. 2176 3921
e-mail: ksorensen@stofanet.dk

Vendsyssel

Fridolin Laager
Tlf. 6146 8087
e-mail: laagerf@gmail.com

Vestegnen

Niels Tobiasen
Tlf. 2420 1624
email: lev.vestegnen@kreds.lev.dk

Vestjylland

Kurt Veise
Tlf. 6140 9025
e-mail: kurt.veise@lev-vestjylland.dk

Viborg

Susanne B. Andersen
Tlf. 2822 0596
e-mail: susannebandersen5@gmail.com

Aabenraa

Calle Bork Thams
e-mail: callethams@gmail.com

Aalborg/Himmerland

Anders Hind
e-mail: hindanders@gmail.com

Aarhus

Anni Sørensen
Tlf. 2628 3083
e-mail: anni.soerensen6@skolekom.dk

Angelmanforeningen i Danmark

Lene S. Kongpetsak
Tlf. 5380 0284
e-mail: lenesommer@kongpetsak.dk
www.angelman.dk

Danske Døvblindfødtes Forening

Vibeke Faurholt
Tlf. 9885 4332
e-mail: faurholt@mail.tele.dk
www.ddbf.info

Dansk Forening for

Tuberøs Sclerose
Liselotte W. Andersen
Tlf. 8627 7714
e-mail: brandersen@webspeed.dk
www.tsdanmark.dk

Den danske CDG-forening

Pia Seitzberg
Tlf. 4634 1546
e-mail: johnnymadsen@email.dk
www.cdg.dk

Handicappede børn og unge uden diagnose

Anja Grevinge
Tlf. 6178 0508
e-mail: formand@hbud.dk
www.hbud.dk

Landsforeningen for Rubinstein-Taybi Syndrom

Karin Kirkedal Hansen
Tlf. 7569 5559
e-mail: kirkedal.hansen@jafnet.dk
www.rubinstein-taybisyndrom.dk

UniqueDanmark

Brian Schack
e-mail: formand@uniquedanmark.dk
www.uniquedanmark.dk

Kristelig Handicapforening

Thomas Bjerg Mikkelsen
Tlf. 8741 0138
e-mail: formand@k-h.dk
www.k-h.dk

Smith-Magenis Syndrom Forening

Charlotte Munk
Tlf. 2072 0817
e-mail: skovager9@gmail.com
www.smith-magenis.dk

Landsforeningen Downs Syndrom

Karina Rhiger
Tlf. 2870 4868
e-mail: formand@downssyndrom.dk
www.downssyndrom.dk

Landsforeningen for Fragilt X syndrom

Eva Bryld
Tlf. 2349 0317
e-mail: formand@fragiltx.dk
www.fragiltx.dk

Dansk Forening for Williams Syndrom

Mette Grentoft
Tlf. 2261 2760
e-mail: mettegreentoft@gmail.com
www.williams-syndrom.dk

Landsforeningen for Prader-Willi Syndrom

Jytte Helgogaard
Tlf. 2167 1299
e-mail: jyttehelgogaard@tdcadsl.dk
www.prader-willi.dk

Landsforeningen for Sotos Syndrom

Yvonne Wounlund
Tlf. 6447 1090
e-mail: yvonne-wounlund@mail.dk
www.sotosyndrom.dk

Landsforeningen Rett Syndrom

Martin Jagd Nielsen
Tlf. 2170 3314
e-mail: martin@rett.dk
www.rett.dk

ULF – Udviklingshæmmedes Landsforbund

Lars Gjermandsen
Tlf. 7572 4688, Fax 7572 4633
e-mail: ulf@ulf.dk
www.ulf.dk

Copyright:

LEV må gerne kopieres og på anden måde anvendes, hvis kilden tydeligt angives.

Et eksemplar af den pågældende publikation bedes tilsendt LEVs redaktion.
ISSN 1903-7937

Støt vores annoncører

TRÆFÆLDNING - BELÆGNING

- Træfældning, beskæring, topkapping, liftservice
- Belægning, terrasser, indkørsler, stønemure
- Trappesætning, granitstensætning, kampestensmure
- 5 års garanti på alle belægningsarbejder
- Havedesign, havetegnning, havearkitektur, rådgivning
- Hækklipping, hækbeskæring, opretning af hække
- Rodfræsning, stubfræsning, alm. havefræsning
- Beplantning, salg af planter, flis / bark / sphagnum
- Anlæg af græsplæner /-bede, haveanlæg

Forsikring haves og 25 års professionel erfaring

BRÆNDSTAKKEN • 75 87 35 36
v. cand. scient / havearkitekt Robert Christensen
www.brændstakken.dk Norgesvej 10, Ildved, 7300 Jelling

Bostedet i Nyrup er et bo- og dagtilbud for 38 voksne med lettere nedsat psykisk funktionsevne og/eller psykiatriske og sociale problemstillinger, og hvor det er muligt for beboeren at bo i tilbuddets selvstændige boliger

Bostedet i Nyrup

Skovvej 7 • 4262 Sandved
bosted@bostedetinyrup.dk
www.bostedetinyrup.dk
Tlf. 5542 1900

Opholdsstedet Golfstrømmen

Golfstrømmen er et familielignende socialpædagogisk opholdssted for børn og unge mellem 12 og 18 år, med 8 døgnpladser og 1 akutplads.

Søhusevej 79 • 4230 Skælskør • Tlf: 58161098 • info@golfstroemmen.dk • www.golfstroemmen.dk

TÆNK ANDERLEDES

Mangler du et foreningsblad, eller har du allerede ansvaret for et, kan vi tilbyde at løfte opgaven med produktionen. Et foreningsblad er ofte det vigtigste bindeled mellem forening og medlemmer.

Vi har mange års erfaring og kan være behjælpelige med layout, tryk, distribution og eventuelt annoncesalg til hel eller delvis finansiering af bladet.

Vi kan også altid give et godt tilbud på dine øvrige tryk opgaver, f.eks. programmer, billetter, plakater, flyers, visitkort, etc.

Kontakt os for en uforpligtende snak, vi deler gerne ud af vores erfaring...

FL Reklame · Agerbakken 21 · 8362 Hørning · fl@floreklame.dk · t. +45 7022 1870

DryNites® BedMats

Absorberende engangs-underlagen

Underlaget tapes på madrassen under det almindelige lagen og ligger fast hele natten. Det kan absorbere op til 900 gram væske, er blødt på oversiden, så det er rart at ligge på og har en vandtæt membran på undersiden.

Unik tape funktion

DryNites® BedMats har mange anvendelsesmuligheder:

- Til lidt ældre børn, der tisser i sengen
- Som supplement til små blebørn
- I rejsesengen på ferie eller besøg
- I forbindelse med pottetræning
- Ved voksen-inkontinens

Få yderligere information om DryNites® på
www.drynites.dk

Bestil en gratis prøve, send en mail til: info@retail-partner.dk

JEG ER UNG OG HAR
UDVIKLINGSHÆMNING - KAN
DET OVERHOVEDET LADE SIG
GØRE, AT JEG FÅR
EN FORSIKRING?

JEG BOR I ET
BOFÆLLESSKAB, ER DET
SÅ MULIGT AT FÅ EN
FORSIKRING, DER IKKE KOSTER
FOR MEGET?

JEG HAR ET HANDICAP,
SÅ DERFOR ER DER INGEN
FORSIKRINGSSELSKABER, DER
VIL FORSIKRE MIG.

NÅR MAN ER
UDVIKLINGSHANDICAPPET,
SÅ HJÆLPER KOMMUNEN DA
MED EN FORSIKRING,
GØR DEN IKKE?

HVAD KAN DER SKE I
MIT LIV, SOM GØR, AT DET
ER NØDVENDIGT, AT JEG
FÅR EN FORSIKRING?

Forsikring

- er det overhovedet noget for mig?

Er dette tanker, du kan nikke
genkendende til?

Så kunne HANDI Forsikrings-
service være en god mulighed
for at få svar på dine spørgs-
mål om forsikring.

Vi tilbyder forskellige
forsikringsmuligheder til
mennesker med udviklings-
hæmning og andre handicap.

Ring til os og hør nærmere.

CODAN **HANDI**
Forsikringservice

HANDI Forsikringservice

Tlf. 3635 9640

(mandag-torsdag kl. 9-15)

Email: handi@lev.dk